

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİ
VE EĞİTSEL OYUN UYGULAMALARI**

Yunus TORTOP

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK

Tez No: 2005 - 019

2005-AFYON

KABUL VE ONAY

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı çerçevesinde yürütülmüş olan bu çalışma, aşağıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 21.06.2005

Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK

ÜYE

Doç. Dr. İsmet DOĞAN

ÜYE

Doç. Dr. Kadir GÖKDEMİR

ÜYE

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Yunus Tortop' un "Sınıf Öğretmenlerinin, Beden Eğitimi Dersi ve Eğitsel Oyun Uygulamaları" başlıklı tezi 28.06.2005. günü, saat 16.00' de lisansüstü eğitim ve sınav yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yüksel ARIKAN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi; organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğinde eğitimidir. Başka bir deyişle; öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların, fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetişmeleri için en önemli araçtır.

İlköğretim okullarında gerek etkinliklerin uygulanışı ve gerekse öğrencilere sağlanan spor ortamı açısından, günümüzde yeniden incelenme gereği göstermektedir.

İlköğretim I. kademesinde beden eğitimi derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin, Beden eğitimi dersi ve oyun eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri ile problem algılamalarını belirlemeye yönelik olan bu araştırma pek çok kişinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Öncelikle tezimin her aşamasında zaman ayırıp yapmış olduğu değerlendirmelerle beni yönlendiren ve bu tezi tamamlamama yardımcı olan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK' a teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmalarım sırasında İstatistiki değerlendirmelerde benden yardımlarını esirgemeyen, Doç. Dr. İsmet DOĞAN' a, yine bana destek olan Afyon Kocatepe Üniversitesi B.E.S.Y.O idaresi ve öğretim elemanı arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Yunus TORTOP

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Tez Jürisi ve Enstitü Müdürlüğü Onayı.....	ii
Önsöz.....	iii
İçindekiler.....	iv
Simgeler ve Kısaltmalar.....	vi
Şekiller Listesi.....	vi
Tablolar Listesi.....	vii
ÖZET.....	xiii
SUMMARY.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Beden Eğitimi ve Spor.....	5
1.1.1. Beden Eğitimi Derslerinin Okullardaki Amaç ve Önemi.....	6
1.1.2. Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim.....	8
1.1.2.1. Hareket Öğretimi.....	8
1.1.2.2. Öğretim Stilleri.....	10
1.1.3. İlköğretim I. Kademesindeki Öğrencilerin Gelişim Özellikleri.	12
1.1.4. Beden Eğitimi Derslerinde Sınıf Öğretmenleri.....	13
1.2. Oyun.....	15
1.2.1. Oyunların Sınıflandırılması.....	16
1.2.2. Oyunun Çocuk Gelişimine Etkileri.....	18
1.2.3. Eğitimde Oyunun Kullanılması.....	20

1.3. Eğitsel Oyunlar.....	21
1.3.1. Eğitsel Oyunların Sınıflandırılması.....	22
1.3.2. Eğitsel Oyunların Motorik Özellikler Üzerine Etkileri.....	24
1.3.2.1. Kuvvet Üzerine Etkisi.....	25
1.3.2.2. Sürat Üzerine Etkisi.....	26
1.3.2.3. Dayanıklılık Üzerine Etkisi.....	26
1.3.2.4. Esneklik ve Hareketlilik Üzerine Etkisi.....	27
1.3.2.5. Koordinasyon ve Beceri Üzerine Etkisi.....	27
1.3.3. Eğitsel Oyunların Beden Eğitimi Derslerinde Kullanılması.....	28
1.3.4. Engelli Çocuklarda Eğitsel Oyun Uygulamaları.....	30
1.3.5. Eğitsel Oyunların Planlanması ve Yönetimi.....	32
1.3.6. Eğitsel Oyunlarda Disiplin, Ceza ve Ödül.....	34
1.3.7. Eğitsel Oyunlarda Ölçme ve Değerlendirme.....	36
2. GEREÇ VE YÖNTEM.....	40
3. BULGULAR.....	42
4. TARTIŞMA.....	70
5. SONUÇ.....	82
6. KAYNAKLAR.....	84
7. EKLER (Ek 1. Anket Örneği).....	91

SİMGELER VE KISALTMALAR

Çev	: Çeviren
K.T.	: Kareler toplamı
K.O.	: Kareler ortalaması
n	: Gözlem sayısı
No	: Numara
S	: Sayı
SD	: Serbestlik derecesi
sh	: Standart hata
vb	: Ve benzeri

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1. Oyunların Genel Olarak Sınıflandırılması.....	16
Şekil 1.2. Eğitsel Oyunların Genel Olarak Sınıflandırılması.....	23

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.3. Anket maddelerinin ölçtüğü alanlara göre dağılımı.....	41
Tablo 3.1. Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarına Göre Dağılımı.....	42
Tablo 3.2. Cinsiyet Dağılımı.....	43
Tablo 3.3. Medeni Durum Dağılımı.....	43
Tablo 3.4. Yaş Dağılımı.....	43
Tablo 3.5. Meslekteki Yıl Dağılımı.....	43
Tablo 3.6. Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumları Dağılımı.....	44
Tablo 3.7. İzleyici veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumları.....	44
Tablo 3.8. Öğrenim Durumu Dağılımı.....	44
Tablo 3.9. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşleri.....	45
Tablo 3.10. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşleri.....	46
Tablo 3.11. Sınıf Öğretmenlerinin, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri.....	47
Tablo 3.12. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetleri ile “Mesleğe Başlamadan Önce veya Sonra Lisanslı Sporcu Olarak Aktif Spor Yapma” Durumlarının Ki-Kare Test Sonucu	48
Tablo 3.13. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetleri ile “İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme” Durumlarının Ki-Kare Test Sonucu... ..	48
Tablo 3.14. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)..	49
Tablo 3.15. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre “İlköğretim I. Kademesinde Beden Eğitimi Dersi Saatleri, Diğer Derslerdeki Açıkların Kapatılabilmesi İçinde Kullanılabilmektedir”Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	49

Tablo 3.16. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Derslerde Olduğu Gibi, Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapmaktadırlar” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	50
Tablo 3.17. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Özellikle İlköğretim I. Kademesinde Haftada 2 Ders Saati Olan Beden Eğitiminin Daha Fazla Olması Gerektiğine İnanıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	50
Tablo 3.18. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	51
Tablo 3.19. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre “Oyunla Eğitimi Gerçekleştirebilmek İçin, Yeterli Seviyede Bilgi ve Beceri Birikimine Sahip Olduğumu Düşünüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	51
Tablo 3.20. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Oynanacak Oyunların Sürelerini Öğrencilerin Sınıf ve Yaş Seviyelerine Göre, Önceden Mutlaka Planlarım” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	52
Tablo 3.21. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Oyunların Sürelerini Belirlerken, Çocukların Yorgunluk Belirtisi Göstermeleri Benim İçin Bir Kriterdir” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	52
Tablo 3.22. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Uygulamalarda Hareketlerin Gösterilmesinde Yetersiz Kalıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	53
Tablo 3.23. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi ve Oyun Uygulamasına Yönelik, Okulda Beden Eğitimi Branş Öğretmeni Yoksa, Sportif Açıdan Daha Yetenekli Olduğunu Düşündüğüm Sınıf Öğretmeni Arkadaşlarımdan Yardım Alıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	53

Tablo 3.24. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre” Uygulamasını Yaptırdığım Oyun Sonrasında, Daha Önceden Hazırlamış Olduğum Planın Amacına Ulaşıp Ulaşmadığını Her Zaman Yargılarım” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	54
Tablo 3.25. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	54
Tablo 3.26. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Malzeme, Yer v.b. Konularda İdarenin Desteğini Sürekli Görüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	55
Tablo 3.27. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Oyun Esnasında ve Sonrasında Çocukların Hastalanmaları Endişesiyle, Oyunla Eğitime Fazla Yer Vermiyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	55
Tablo 3.28. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	56
Tablo 3.29. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	56
Tablo 3.30. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre, Beden Eğitimi ve Eğitsel Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	57
Tablo 3.31. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Başlamadan Önce veya Sonra Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumlarına Göre, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	57
Tablo 3.32. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Özellikle İlköğretim I. Kademesinde Haftada 2 Ders Saati Olan Beden Eğitimi Dersinin Daha Fazla Olması Gerektiğine İnanıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	58

Tablo 3.33. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Başlamadan Önce veya Sonra Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumlarına Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	58
Tablo 3.34. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Oyunla Eğitimi Gerçekleştirebilmek İçin, Yeterli Seviyede Bilgi ve Beceri Birikimine Sahip Olduğumu Düşünüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	59
Tablo 3.35. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi ve Oyun Uygulamasına Yönelik, Okulda Beden Eğitimi Branş Öğretmeni Yoksa, Sportif Açıdan Daha Yetenekli Olduğumu Düşündüğüm Sınıf Öğretmeni Arkadaşlarımdan Yardım Alıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	59
Tablo 3.36. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Başlamadan Önce Veya Sonra Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumlarına Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	60
Tablo 3.37. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Malzeme, Yer v.b. Konularda İdarenin Desteğini Sürekli Görüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	60
Tablo 3.38. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumlarına Göre , Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	61
Tablo 3.39. Sınıf Öğretmenlerinin Sporla İlgilenip, İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi Derslerini Severek İşliyorum”Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	61
Tablo 3.40. Sınıf Öğretmenlerinin Sporla İlgilenip, İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Özellikle İlköğretim I. Kademesinde Haftada 2 Ders Saati Olan Beden Eğitiminin Daha Fazla Olması Gerektiğine İnanıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	62

Tablo 3.41. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak Veya Sağlık İçin Sporla İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Milli Eğitim Bakanlığınca, Sınıf Öğretmenlerine Yönelik, Beden Eğitimi Derslerinin Yeni Bilgilerle Güncelleştirilmesi ve Uygulamada Pratiklik Kazandırılması Açısından Seminerler Düzenlemelidir” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	62
Tablo 3.42. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumlarına Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	63
Tablo 3.43. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak Veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumlarına Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test).....	63
Tablo 3.44. Sınıf Öğretmenlerinin Sporla İlgilenip, İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Malzeme, Yer v.b. Konularda İdarenin Destegini Sürekli Görüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu.....	64
Tablo 3.45. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Yıl Açısından, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi.....	65
Tablo 3.46. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi.....	65
Tablo 3.47. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Varyans Analizi.....	66
Tablo 3.48. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Açısından, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi	66
Tablo 3.49. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi.....	67

Tablo 3.50. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Açısından, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Varyans Analizi.....	67
Tablo 3.51. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşları Açısından, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Kruskal-Wallis Testi.....	68
Tablo 3.52. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşları Açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Kruskal-Wallis Testi.....	68
Tablo 3.53. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşları Açısından, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Kruskal-Wallis Testi.....	69

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİ
VE EĞİTSEL OYUN UYGULAMALARI

Yunus TORTOP

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Haziran 2005

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK

Bu araştırma; ilköğretim I. kademesinde beden eğitimi derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin, beden eğitimi dersi ve eğitsel oyun uygulamalarına ilişkin görüşleri ile problem algılamalarını belirlemeye yöneliktir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak 30 sorudan ve 3 bölümden oluşan bir anket uygulanmış, elde edilen verilerin frekans, yüzde (%) dağılımı ile ilişkilendirmelerde; ki-kare (x^2), varyans, kruskal wallis ve t-testi analizleri SPSS programında yapılmış, anlamlılık düzeyleri 0,05 olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %95,5'i "Beden eğitiminin amaçlarından bir tanesi de, genel eğitimin amaçlarına hareket yoluyla katkıda bulunmaktır" ifadesine destek verirken, "ilköğretim I. kademesinde beden eğitimi derslerine diğer dersler kadar önem verilip amacına uygun olarak uygulanmaktadır" ifadesine %40,4 oranında katılmışlar, %59,6 sı ise, "diğer dersler kadar önem verilmeyip amacına uygun olarak işlenmediğini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin %79'unun beden eğitimi derslerine yönelik seminerler düzenlenmesi gerekliliğini desteklediği görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin %22,5'i meslek yaşamlarından önce veya sonra aktif spor yaparken, %77,5'i hiçbir şekilde aktif sporun içinde yer almadıklarını ifade etmişlerdir. Aktif spor yapan erkek öğretmenlerin bayanlara oranla fazla olması, istatistiki açıdan 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılığın olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

İzleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenenlerin oranı %78,4 olurken, erkek öğretmenlerin yine bayan öğretmenlere göre fazla olması 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılığı göstermiştir. Ayrıca bayan sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile eğitsel oyun öğretimine yönelik formasyon düzeylerinin, erkek öğretmenlere oranla kendilerini daha yetersiz bulmaları istatistiki olarak anlamlılık göstermektedir.**(P<0,05)**

Sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce aktif spor yapmış olmaları beden eğitimi derslerine karşı tutumları ve eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleri açısından, spor yapmayanlara göre istatistiki olarak farklılık göstermiştir.**(P<0,05)**

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik davranışları, izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenenlerin, ilgilenmeyenlere göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğu istatistiki olarak belirlenmiştir.**(P<0,05)**

1-10 yıllık öğretmenlerle, 11-15 yıl ile 26 yıl ve üzerindeki mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri açısından da önemli bir farklılık bulunmuştur.**(P<0,05)**

Yine araştırmada; 41-50 yaşları arasındaki sınıf öğretmenlerinin, diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla, beden eğitimi ve oyun öğretiminde daha fazla sorunla karşılaştıklarını ifade etmeleri, istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığı ortaya çıkarmıştır.**(P<0,05)**

SUMMARY

PRACTICES OF PHYSICAL EDUCATION AND EDUCATIONAL GAMES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

This research aims to find out problems perception and the ideas of the primary school teachers giving physical education lessons about the lessons and performing the educational games.

During the research, a questionnaire, which contains thirty questions and three sections, was completed as an instrument to gather data. Analyses of frequency, percentage ratio, chi-square, anova variance, kruskal wallis and t-tests are made in SPSS software and meaningfulness level is determined 0,05.

While 95,5 percent of the teachers who completed the questionnaires supported the idea “One of the aims of physical education lessons is to assist the aims of the general education via movement” , 40,5 percent of them supported the idea “Physical education lessons are considered as important as the other lessons and also they are performed appropriately to its aims”, and 59,6 stated the idea “Physical education lessons are not considered as important as the other lessons and also they are not performed appropriately to its aims”. It is also found out that 79 percent of the primary school teachers pointed out the necessity of formation education lessons.

While 22,5 percent of the primary school teachers stated that they are involved in sports actively and also were involved in the past before being a teacher, 77,5 percent of them stated that they have never been involved in a sport actively. The high number of male teachers compared to female ones shows that there is a statistically significant difference in the 0,05 level.

The result shows that the ratio of the teachers who are interested in sports actively or as a spectator is 78, 4 percent. Again the high number of male teachers

compared to female ones shows that there is a significant difference in the 0, 05 level. Moreover, the female teachers' approach to the physical education lessons and teaching educational games differs with the male ones. It is also statically important that female teachers find themselves more insufficient than male ones.

As primary school teachers who are involved in sports actively before being a teacher, their approach to the physical education lessons differs from the ones who are not involved in a sports from the point of view of teaching educational games and their performance in the formation level.

It is also stated that there is a significant difference between the ones who are involved in sports actively or as a spectator and the ones who have never been involved in a sports in approaching to the physical education lessons and teaching educational games while performing.

There is a significant difference between the teachers who have been teaching for 1 to 10 years and the ones who have been teaching for 10 to 15 and for more than 26 years from the point of view of perception to the problems they face during physical education lessons and teaching games.

The research also shows that primary school teachers, between 41 and 50, compared to the ones who are younger states that they face with more problems while teaching games and in physical education lessons.

1. GİRİŞ

Dünyadaki gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spora yaklaşımları, eğitimin bütünlüğü içerisinde fiziksel uygunluğu yerinde ve sağlıklı bir toplum oluşturmaya yöneliktir. Gelişmiş ülkeler arasında yerini almakta olan ülkemizin 1982 anayasasında da, beden eğitimi ve sporun önemi “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden-ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.”(1) şeklinde ifade edilmiştir.

Ayrıca “Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek.”(2). İfadesiyle de, beden eğitimi ve spor Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları içerisinde yerini almıştır.

Beden eğitimi ve sporun hareket yoluyla yapılan bir eğitim ve beden eğitiminin amaçlarından birisinin de, genel eğitime hareket yoluyla katkıda bulunup destek verme gerçeğidir. Ancak her çocuğun bireysel hareket etmesi eğitim açısından bir anlam ifade etmeyeceği gibi o hareketin planlı, programlı ve disiplini içeren bir özellikte olması gerekir.

Sportif eğitimin en önemli devresini kapsayan ilköğretim okullarındaki beden eğitimi etkinlikleri günümüzde gerek uygulanışı, gerekse öğrencilere sağlanan spor

ortamları açısından yeniden planlama ve programlama ihtiyacı gereğini göstermektedir. Branş öncesi ve branşa yönelik temel eğitimin yer aldığı ilköğretim okullarında gelişim sürecindeki çocuk; fizyolojik, psikolojik ve zihinsel yönden yetişkinlik döneminin temel özelliklerini almaktadır. Bu dönemde çocuğun sportif ve kişilik gelişimine olumlu ya da olumsuz etkide bulunmak veya hiç etkide bulunmamak, gelecekteki başarı-başarısızlık durumunun sınırlarını belirlemektedir. Ayrıca bu dönem çocuğun spor yapma alışkanlığının kazandırılması ve biçimlendirilmesi yönünden ayrı bir önem taşımaktadır.(3)

Saatlerce oturmaktan dolayı çocuklarda oluşabilecek postür bozukluğu ve ruhsal gerilimin ortadan kaldırılabilmesi için, beden eğitimi ve oyun faaliyetlerine önem verilmesi gerekmektedir. Beden eğitimi ve oyun uygulamalarındaki yüklenme dozunun iyi ayarlanabilmesi özellikle çocuğun fiziksel açıdan gelişimi için çok önemlidir. Özellikle sınıf öğretmenlerinin eğitimleri döneminde beden eğitimi ve spor konusunun gelişim dönemindeki çocuğun fiziksel, fizyolojik ve zihinsel gelişimi açısından öneminin ve gerekliliğinin daha iyi anlatılması eğitimdeki başarıyı ve kaliteyi artıracaktır.

Beden eğitimine, çocuğun hareket ve oyuna en çok ihtiyaç duyduğu bir zamanda, özellikle okul öncesi ve ilköğretim çağında başlamak esastır. Çocuğun hareket dünyası, günümüzde kendine özgü bir çelişki ve sapma içerisindedir. Çocuğun hayal dünyasını öldüren ve daralan oyun alanları, tek tip spor tesisleri, çocuğun hareket dürtülerini çok erken yaşta azaltmaktadır. Ayrıca çevrenin engelleyici yapısı, günümüzde kitle iletişim araçlarının seyir sporlarını sunu şekilleri de çocuğun hareket dünyasında yer alan olumsuz etmenler durumundadır. (4)

Beden eğitimi faaliyetleri içerisinde yerini alan oyun etkinlikleri, motor işlevlerle ilgili olarak yapılan araştırmalar, kuvvet, çabukluk, dayanıklılık, esneklik, hareketlilik ve beceri özellikleriyle birlikte, çocuğun fiziksel gelişimi üzerinde de olumlu etkide bulunmaktadır. Oyun oynarken çocuğun elde ettiği fiziksel bir kazançtır. Çocuklar oyun sırasında yapan ve rol oynayan bireyler durumundadır.(5)

Çocuğun doğal ihtiyacı olan hareket ve oyun isteği, okulda beden eğitimi derslerinin önemini artırmaktadır. Günümüz eğitim öğretim kurumlarındaki okullarda okutulan derslerle, öğrencilerde geliştirilmek istenen davranış değişiklikleri sadece bilişsel davranışlarla sınırlı olmamaktadır. Hemen hemen okullarda okutulan tüm derslerin amaçları; bilgi ve beceriler gibi bilişsel davranışlar yanında, psikomotor gelişim ile kişilik özellikleri, tutumlar, değerler ve ilgiler gibi duyuşsal davranışlar da içermektedir.(6)

Sportif oyunlara bir takım mensubu olarak katılmak çocuklarda zamanla karşılıklı yardımlaşma, beraber çalışma ve takımın diğer oyuncularına ve oyunun düzenine saygılı olma duygularını da geliştirir. (7)

Dünyadaki gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spora yaklaşımları, eğitimin bütünlüğü içerisinde, fiziksel, fizyolojik ve ruhsal uygunluğu yerinde, sağlıklı bir toplum oluşturmaya yöneliktir. Ülkemizde ise; beden eğitimi derslerine, maalesef gerekli önem verilmemektedir. Özellikle İlköğretim I. Kademesindeki öğrencilerin, fiziksel aktivite alanlarının yetersizliği ve kapasitesinin üzerinde doldurulmuş sınıflarda hareket ihtiyacını karşılayamadıkları ifade edilmektedir.(8,9,10)

Ülkemizde beden eğitimi derslerine gereken önemin verilmemesinin nedenlerinin başında; okul idarelerinin ve ilköğretim müfettişlerinin gerekli

hassasiyeti göstermemeleri, ayrıca beden eğitimi derslerinin diğer derslerin açıklarının kapatılması amacıyla kullanılması gelmektedir. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinin amaçlarından uzaklaştıkları ve kendilerini bu konuda yeni bilgilerle güncelleme ihtiyacı duymadıkları, hatta sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ders saatlerini, diğer derslerin takviyesi amacıyla kullanıldıkları gözlenmektedir. Çocuğun büyüme ve gelişiminin hızlı seyrettiği ve ilk beden eğitimi ve spor deneyimlerini planlı olarak almaya başladığı ilköğretim I. Kademesinde, beden eğitimi derslerinin işlenişindeki sorunları ve dersi yürüten sınıf öğretmenlerinin ilgili problemlerini ortaya çıkarmak gereklilik arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı; ilköğretim I. kademesinde beden eğitimi derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin, beden eğitimi dersi ve eğitsel oyun uygulamalarına ilişkin görüşleri ile problem algılamalarını belirlemeye yöneliktir. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ve ders kapsamındaki eğitsel oyun uygulamaları ile bu bazda, problem olarak algıladıkları durumları, öğretmenlik mesleğindeki kıdemleri, yaşları, cinsiyetleri, mezun oldukları öğretim kurumu ve düzeyleri, sporla ilgilenip, ilgilenmeme durumları açısından önemli bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın bulguları ve sonuçları; ilköğretim I. kademesinde beden eğitimi derslerinin yürütülmesinde ortaya çıkan sorunlara ve dersleri yürüten sınıf öğretmenlerinin problemlerine yeni yaklaşımlar ve çözümler bulunması açısından önem arz etmektedir.

1.1. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi etkinlikler yoluyla bireyin büyüme, gelişme ve davranışlarını düzenleyen en güçlü eğitim alanıdır. Büyük kas etkinlikleri aracılığı ile kişinin beden, ruh sağlığını geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyunu, cimnastiği, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü içine alan geniş tabanlı bir etkinliktir.

Spor ise; beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda belirginleşmiş, yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili pedagojik ve sosyal bir etkinliktir. (10,11) Sporun en önemli özelliği yarışmaya ve kazanmaya yönelik olmasıdır.

Ayrıca spor; “ Fiziksel hareketlerin planlı bir gelişme doğrultusunda yaşantıya dönüştürülmesi” olarak ta tanımlanmaktadır. (8) Beden eğitimi ile spor arasındaki en önemli farklılık; beden eğitimi; kişinin beden ve ruh sağlığını korumaya ve geliştirmeye yönelik bir hareket etkinliğiyken, spor ise aynı özellikleri geliştirmenin yanı sıra yarışma, üstün gelme ve rekabet etme amacını güder.

Genç insanlarda egzersiz türünün ruhsal potansiyeli canlandırması eğitim olarak adlandırılmakla beraber, bu eğitim içeriklerinin hangisinin beden eğitiminde canlandığı konusunda sportif egzersizler ön planda yer almaktadır. Çünkü sportif egzersizler kısa zamanda uygulanmalarından dolayı, basit gibi görünmelerine rağmen, kişinin ruhsal potansiyelini ortaya koyan bir özelliğe sahiptir. (12)

Bedensel hareketlerin anlamlı olması için, bünyesinde yarışmayı, oyunu ve dansı barındırması gerekmektedir. Uygulanan egzersiz içinde, jimnastik, dans ve oyun türü egzersiz şekillerinin bulunması gerekir.(13)

1.1.1.Beden Eğitimi Derslerinin Okullardaki Amaç ve Önemi

Modern toplumun getirdiği teknolojik imkanlar, insanları her geçen gün biraz daha hareketsiz kılmakla beraber, inaktif yaşantı sonucu, kardiovasküler hastalıklar ve bir çok sağlık sorunlarına sebebiyet vermektedir. Önerilen egzersiz programları ile diyet programlarına rağmen, beslenme alışkanlıklarının değiştirilememesi, egzersizi düzenli yapamama ve yanlış egzersiz programlarının uygulanması yüzünden başarılı olunamamaktadır. Sağlık için egzersiz yapma alışkanlıkları, okul çağındaki oyun ve beden eğitimi etkinlikleri sayesinde yaşam biçimi haline getirilebilmektedir.

Genel eğitimin amaçlarına ulaşmada, beden eğitimi ve sporun amacı en önemli basamağı oluşturmaktadır. Eğitimde amaçların gerçekleşebilmesi, çocukların zihinsel ve duygusal eğitimleri yanında fiziksel eğitimleri içinde şartların düzenlenmesine bağlıdır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Her ikisi de birbirini tamamlayıcı bir özelliktedirler. (14)

Beden eğitiminin okullardaki amaçlarından bazılarını şöyle deyinilebilir; Öğrencilerin beden ve ruh gelişimleri göz önünde tutularak yaptırılacak beden eğitimi faaliyetleriyle sağlıklarını koruyarak, dayanıklı hale getirmek ve vücut bozukluklarını önlemeye ve gidermeye çalışmak,

Kendine güven, çabuk ve yerinde karar verebilme, dikkat, disiplin, işbirliği, kendini kontrol gibi kişilik özelliklerini ve alışkanlıklarını geliştirmek, oyun ve sporla ilgili tüm faaliyetlerde kurallara uyma, her zaman doğru ve dürüst davranmayı öğrencilerde alışkanlık haline getirmek, spor ve oyun etkinlikleri içerisinde bir lidere uymayı, gerektiğinde liderlik yapmayı öğrenmeleri konusunda yardımcı olmaktır.(11)

Henüz çocukluk devresinde olan bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazanma çağını yaşayan ilköğretim I. kademesindeki öğrencilerin, çağımızın eğitim anlayışının gerektirdiği şekilde, kendi kapasitesi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilmeleri gerekmektedir. Beden eğitimi açısından kişileri toplumsal yönden geliştirebilmek için ruhsal, bedensel ve zihinsel çalışmalar birbirine bağlı olarak ele alınmalıdır. Tek yönlü çalışmalar öğrencilerin gelişimlerini eksik bırakmaktadır.(14)

Spor ortaya konulmuş bir dünya görüşü ve yaşam biçimidir. Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Kasıtlı olarak kültürleşmeye eğitim denilir.(15) Eğitim sporun en önemli boyutlarından birisidir. Spor bu boyutuyla ele alındığında iki şekilde değerlendirilmesi gerekir. Spor için eğitim ve eğitim için spor. Spor için eğitimde spor amaçtır ve sporun en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için eğitimden yararlanır. Ülkemizde de spor temel eğitim programı içinde beden eğitimi dersleriyle yerini almıştır.

1.1.2.Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim

Öğretim, öğretmen ve öğrenci arasında oluşan sürekli ilişkilerdir. Bu ilişkiler öğrencinin bireysel ve fiziksel hareketler bazında becerikli bir katılımcı olarak yetişmesini sağlar. Başarılı bir öğretim, amaçlanan ile derslerde ortaya çıkan durumlar arasındaki uyumdan doğar.(16)

Temel eğitimin gerçekleştirilmesi için, Beden Eğitimi ve sporun önemi çok büyüktür. Beden eğitiminin amacı; öğrencilerin hareketler yolu ile zihinsel, duygusal ve fiziksel gelişim yoluyla eğitimlerini sağlayarak, en üst düzeye ulaşmasına yardımcı olmaktır. Beden eğitimi derslerinde öğrenciler kişilik, karakter, organik, sinir kas, duygusal, zihinsel, sosyal, bireysel ve toplumsal bir çok değeri kazanırlar. Bu sebeple, henüz çocukluk devresinde olan çeşitli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar kazanma çağını yaşayan öğrencilerin, çağımızın eğitim anlayışına uygun bir şekilde, kendi kapasitesi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilmeleri bir gerekliliktir.(14)

1.1.2.1. Hareket öğretimi

Hareket eğitimi, organizmanın uyum yeteneği ve verimlilik derecesine göre değişiklikler sağlar. Bu özellikler doğuştan vardır, (kuvvet, dayanıklılık, çabukluk, v.s.) öğrenilmez ancak geliştirilir.(17) Çocukların daha verimli hareket yapabilmeleri için bu özelliklerin hazır olması gerekir.

Hareket öğretiminde temel iki yöntem kullanılır:

- Bütünsel Yöntem (tümdengelim)
- Parçalama ve Dril Yöntemi(tümevarım)

- Bütünsel Yöntem (Tümdengelim): Basit hareketlerin öğretiminde bu yol tercih edilir. Öğrencilerin kapasiteleri hareketi öğrenmede yeterli ise hareket bütün olarak öğretilir. Zaman kazanma bakımından avantajlıdır.
- Parçalama ve Dril Yöntemi (Tümevarım): Bu yöntem zor ve karmaşık hareketlerin öğretiminde öncelik kazanır. Hareket kolaydan zora doğru bir basamaklamayla bütüne erişilecek şekilde öğretilir. Bu yöntem bütünsel yöntemin uygulanamadığı ayrıntıların çok iyi öğrenilmesi gereken durumlarda, koordinasyon sıkıntısı çekiliyorsa ve yeterli zaman varsa başvurulur.(18)

Her iki yöntem de genellikle üç öğrenme basamağından geçer.

Birinci basamak; görevin sıralanması kavramını, vücudun bölümlerinin nasıl kullanıldığını, başarılı performans için alan kontrolü ve hareket niteliklerinin algılanması ile başlar. Bu öğretimde öğretmenin hareketi açıklaması ve göstermesi ile devam eder. Burada öğrenciler vücut hareketlerini inceler.(19)

İkinci basamak da; hareket öğrenciler tarafından uygulanır. Kaba formu kavratılır. Bu bölümde ilk teşebbüsler istenen sonuçları vermeyebilir, bazen de tehlikeli denemeler yapılabilir. Öğretmenin bu tür kazalara karşı gerekli önlemleri almış olması gerekir.

Üçüncü basamak; hareketin akıcı bir şekilde yapılabilmesi için değişik şartlar altında, değişik durumlarda, yeterli sayıda uygulanmasıdır.

1.1.2.2. Öğretim Stilleri

Her tür öğretim girişimi daha önceden alınmış bir kararın sonucudur. Konu, zaman ve kültür için gereklidir. Öğretme ve öğrenme ilişkisinde bir stil diğerinden daha iyi değildir. Hiçbir stil tek başına beden eğitiminin bütün hedeflerine ulaşamaz, sadece bir bölümünü karşılar. Öğretim stillerinin amacı her bir stilin yerini ve onun diğerleriyle olan ilişkisini belirlemektir.(16)

Öğretim stilleri:

- a. Komut stili (Klasik yöntem): Bu stilin özelliği, yapısındaki bütün kararları öğretmenin vermesidir. Hazırlık, uygulama ve değerlendirme aşamalarında bütün kararları vermek öğretmenin görevidir. Öğrencinin görevi ise; takip etmek, denileni yapmak ve uygulamaktır.(16)
- b. Alıştırma stili (Uygulama yöntemi): Öğrenciler yapacakları hareketlerle, kullanacakları araçlara ilişkin bilgi edinirler ve yeterince alıştırma yaparlar. Öğretmen hazırlık ve değerlendirme aşamasında bütün kararları verir. Uygulama öğrenciye aittir.(8)
- c. Eşli çalışma stili (İşbirliği yöntemi): Bu stilde öğrenciler, çalışırlar ve çalışmanın hemen arkasından performanslarıyla ilgili eşlerinden bilgi alırlar. Bu stil sayesinde öğrencinin başkalarıyla anlaşabilme becerisi geliştirilir.(8)
- d. Kendini denetleme stili: Öğrenciler kendi performanslarını kendileri değerlendirirler. Öğretmen, öğrencilerin kendi değerlendirmelerini

yaparken onlara yardımcı olur. Öğrencilerin karşılaştırma ve sonuçlar çıkarma becerileri, her öğrenci tarafından sadece kendi performanslarını denetlemek için kullanılır.(8,16)

- e. Katılım stili: Bu stilde öğretmen hazırlık aşamasında kararlar verir. Yine uygulama kararlarını öğrenciye bırakır. Çalışma performansı düzeyini öğrenci belirler ve değerlendirmeyi yine öğrenci yapar. Hangi çalışma seviyesinde devam edeceğini kendisi belirler.(16) Öğrenciler etkinliklere en üst düzeyde katılırlar. Bu stilin uygulanmasında öğrencilerin kapasiteleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- f. Yönlendirilmiş buluş stili: Öğretmen öğrencileri planladığı hedefe yönlendirmek için sorular sorar ve öğrencilerin cevapları bulmalarına da yardımcı olur. Hazırlık aşaması yine öğretmene ait iken, uygulama aşaması öğrenciye bırakılır.(8)
- g. Problem çözme stili: Öğretmen yapacağı çalışmanın yapısını bilmek zorundadır. Öğretmenin vereceği çok seçenekli problemlere, öğrenciler çözümler bulurlar. Öğretmen derslerde çeşitli hareket problemleri oluşturarak, çocukların bu problemlere sayısız çözüm yolları bulmalarına fırsat verir. Öğretmen çocuğun bu problemi çözmesinde nasıl bir performans göstermesi gerektiği hakkında bilgi vermekten veya mükemmel bir örnek göstermekten kaçınmalıdır.(20)

1.1.3. İlköğretim I. Kademesindeki Öğrencilerin Gelişim Özellikleri

Bu dönem çocukların 6 ile 12 yaşları arasını kapsar. Bu dönemde boy ve ağırlıktaki artış yavaş fakat sürekli, düzenli ve dengeli bir şekilde sürer. Yıllık boy artışı yaklaşık olarak 5.5 cm'dir. Bu dönemde beden yapısında küçük değişiklikler vardır. Yavaş ve sabit büyüme ile tanımlanan bu yıllarda, çocuk oyun ve sporlarda daha iyi öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye başlar. Duyu ve motor sistemleri arasındaki organizasyon gelişimini sürdürür. Boy, ağırlık ve beden yapısındaki yavaş değişme, bu dönemde çocuğa bedenini daha iyi tanıma ve kullanma olanağı verir; dolayısıyla çocuk koordinasyon ve kontrol gerektiren becerilerde büyük aşamalar kaydeder. Çocuğun oyun ve spordaki performansı giderek olgunlaşır. Cinsiyet farklılıkları çok az olduğu için etkinliklere birlikte katılabilirler. Bu dönemde duyu-motor sistemlerin daha uyumlu çalışmaya başlamaları neticesinde, çeşitli becerileri daha kolay uygulayabilirler.(21)

Bu dönemde beden eğitimi dersi ile çocuğa kazandırılacak sağlık ve fiziki yeterlilik, yaşamı boyunca etkili olmakla beraber, kendisinin direkt olarak yararlanacağı ve kullanacağı davranışlar olacaktır.

Bir çocuk 6 yaşından itibaren yaşlılarıyla rekabet edebilecek durumdadır. Bununla birlikte, yarışma davranışının yoğunluğu, büyük değişiklik gösterir. Çocukların aynı yaş dönemlerinde sadece rekabet davranışının değil, aynı zamanda işbirliği, yardımlaşma, başkalarının acılarını paylaşma ve gruplara karşı ön yargılı düşmanca davranışlar sergiledikleri görülmektedir. Yapılan bir araştırmada; orta sınıftan öğretmen ve meslek sahibi ailelerin çocuklarının, işçi sınıfından ailelerin çocuklarından daha erken yaşta yarışma davranışı gösterdikleri ifade edilmiştir.(22) Gallahue' nin Psikomotor gelişim dönemlerinde yer alan, "Sporla İlişkili Hareketler

Döneminde”; Çocuğun olgun hareket kalıplarını birleştirerek sporla ilişkili becerilerde kullanmaya başladığı ve daha önceki dönemde gelişen temel hareket yeteneklerini çeşitli oyunlarda daha doğru ve kontrollü olarak uyguladığı görülür. Bu dönemde beceri ve yeterlilik düzeyi sınırlı, ilgi düzeyi yüksek ve çeşitlidir. Aile, öğretmen ve antrenörlerin amacı, çocuğun sporla ilişkili yeteneklerini denemesi ve geliştirmesi için ona yardım etmek olmalıdır.(23,24) Zihinsel, duygusal yetenekler ve deneyimler çocuğun hareketlerini geniş bir alana, yani tüm etkinliklere yaymasına neden olur.

1.1.4.Beden Eğitimi Derslerinde Sınıf Öğretmenleri

İlk olarak 1960’lı yıllarda başlayan ilkököl programları geliştirme çalışması içinde, beden eğitimi de önemle yer almış ve 1968’de de geliştirilerek uygulamaya konulan programda beden eğitimi dersine işlerlik getirecek programlar oluşturulmuştur. 1971 yılında ilköküllere beden eğitimi öğretmeni yetiştirmeye yönelik sınıf öğretmenlerine kurslar düzenlenmiştir. Bugün yürürlükte olan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 4.12.1987 tarih ve 232 karar sayılı İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar “Beden Eğitimi Ders ve Öğretim Programları” kabul edilmiş, 1987-1988 öğretim yılından itibaren okul programlarında uygulanmaktadır.(25)

Çocuğa, eğitimle ilgili ilk bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ailede verilir. Temel eğitim dönemine gelinceye kadar çocuğa ailesi tarafından kazandırılan değerler büyük bir önem taşımaktadır.

Çocuğun eğitiminde ikinci derecede sorumlu ilköğretim kurumları ve sınıf öğretmenleri olmaktadır. Bu kurumların amacı, ilköğretim programlarında yer alan dersler ve diğer eğitici etkinliklerle çocuğun bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmektir. Temel eğitim dönemi için oyun ve oyun yapısında düzenlenmiş ve gelecekte yapılacak spor branşlarına hazırlayıcı alıştırmalar son derece önemlidir. Okul öncesinden başlayarak 12 yaşına kadar süren gelişim evresinde oyun, çocuk için “ her şey “ dir.(26)

Bazı eğitimciler otorite kurabilmek, hatta ciddi görünmek, disiplin sağlamak düşüncesiyle çocukların seviyelerine inemezler. Bu kişilerin başarılı birer eğitimci olmaları düşünülemez.(27)

Beden eğitimi programının hedefleri ve içeriği ne kadar iyi olursa olsun, dersin uygulayıcısı olan sınıf öğretmenleri iyi yetiştirilmezse, yapılan çalışmalar ve uğraşlar amacına ulaşmayacaktır.

Eğitim işiyle uğraşanların davranışlarını değiştirmeye ve kişiliklerini geliştirmeye çalıştıkları öğrencileri çok iyi tanımaları gerekir. Her bir çocuk beden eğitimi dersine genetik özelliklerini beraberinde getirmektedir. Öğretmenler, onları bireysel olarak ve yaşlarının özelliklerine anlamlı hedeflere yönlendirmeli ve değişimlerini planlamalıdır.(28)

Oyunun önemli bir eğitim değeri vardır. Bu değer insanın kendisini tanımaya ve diğer insanlarla bir araya gelerek, sosyallik özelliğini geliştirmesine yardımcı olacağı gerçeğidir. Oyun ve spor kendi başına en büyük eğitimcidir. Beden eğitimi dersini üstlenen sınıf öğretmenlerinin görevi, sporun çocuğa en öz ve mükemmel bir formda iletilmesinde rehberlik etmektir.(12)

1.2. Oyun

Spor bilim adamları, psikologlar, pedagoglar ve felsefeciler halen günümüzde oyunun gerçekten ifade ettiği anlamı araştırmaktadırlar. Sınıflandırılmış bir oyun alanına ayak basan bir çocuk, bu alanın özel bir mekan olduğunun farkına hemen varmaktadır. Burada belli kuralların olduğunu da hemen öğrenmekte, bu kurallar çerçevesinde serbest hareket etme olanağına sahip olmaktadır.(12)

Oyun; Her yaş kesimindeki ferdin, kendi iç dünyasında meydana gelen ve hareket iç güdüsünden kaynaklanan fizik, moral ve toplumsal kişilik yeteneklerinin gelişmesini sağlayan, belirli kurallara dayandırılan , gönüllü olarak yapılan , ferdi ve grup halindeki davranışlarıdır. (29)

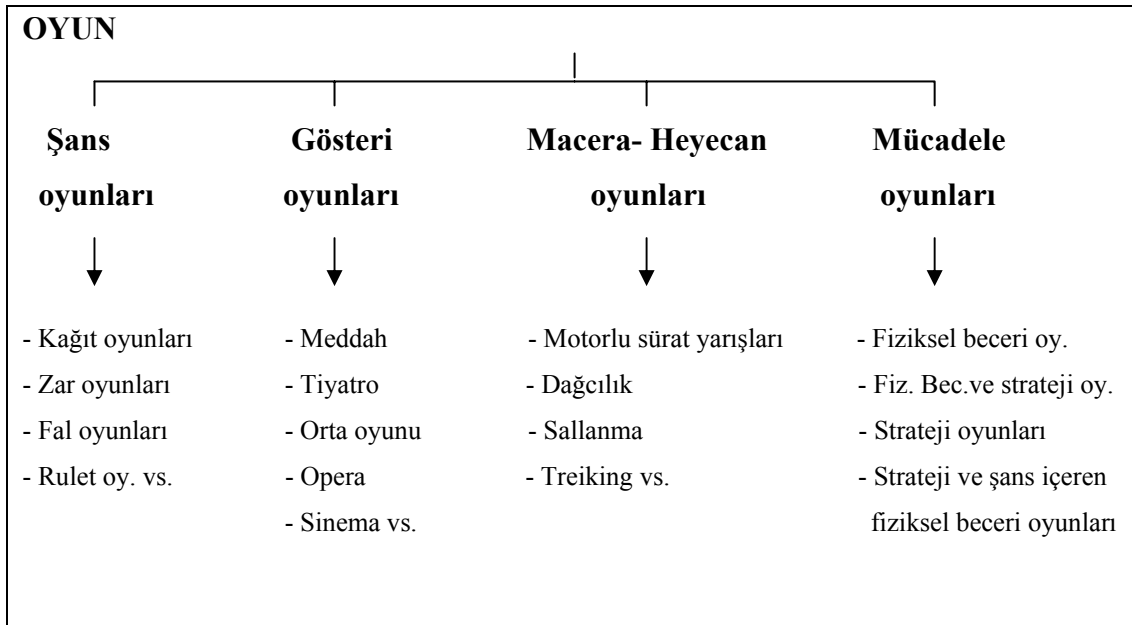
Oyun, sporu topluma yaygınlaştırabilecek önemli bir araçtır. Oyunun esnek, dinlendirici, eğlendirici ve çok çeşitliliği gibi özellikleriyle spor toplumun çeşitli kesimlerine de indirgenebilir. Dolayısıyla geniş kitlelerin boş zamanlarını değerlendirmelerine imkan sağlar. Oyun, organizmanın gelişimiyle birlikte basit ve bireysel oyunlardan, daha canlı kompleks ve sosyal faaliyetlere doğru gelişmektedir.(30)

Uygulama, bilgi, beceri, cesaret ve kuvvet gerektiren oyunlar, yapan ve seyreden için ayrı bir keyif ve ilginçlik yaratır. Bu tür oyunların kültürün gelişimine de büyük katkısı olur.(31)

Ayrıca oyun, çocuğun isteyerek hiçbir dış baskının etkisinde kalmadan geliştirdiği etkinliklerin tümüdür. Oyunlar çocukların kendi seçtikleri ve kendilerine göre sağlam kuralları olan eylemlerdir. Oyun çocuğun en önemli işidir; en doğal öğrenme ve yaratma ortamıdır. Oyun çocuğun özgürlüğüdür, dilidir. Çocukların en doğal anlaşma ortamıdır.(32)

1.2.1. Oyunların Sınıflandırılması

Oyunların sınıflandırmaları çeşitli şekillerde yapılmıştır. Oyunlar sınıflandırılırken, kapsam ve bakış açısı olarak farklılıklar göstermektedir. Avedon-Simith ve Roger Caillois'in sınıflandırmaları daha doğruya yakın kabul edilmektedir. (9) Oyunları bu iki yaklaşıma göre sınıflandırmak eğitsel oyunların yerini saptamak açısından daha uygun olacaktır.

(AVEDON, Eliot M. and SIMITH Brian S. The Study of Games, New york, 1971.)

Şekil 1.1. Oyunların Genel Olarak Sınıflandırılması

Eğitsel oyunların, oyunun genel sınıflandırılması içerisinde mücadele oyunları kapsamında yer aldığını görüyoruz. Çünkü, eğitsel oyunların temelinde insanların sahip oldukları dikkat, zeka ve motorik özelliklere yönelik hareket etkinliklerinin yer alması, ayrıca eğitsel oyunlarda bir yarışma ve mücadele söz konusu olması, oyunun genel sınıflandırması içerisindeki yerini belirlemektedir.

Ayrıca oyunları beden eğitimi ve spor açısından da sınıflandırmak mümkün olmaktadır.

- Eğitsel Oyunlar:

Eğitsel oyunlarda, oyunun irade, fedakarlık ve neşe dışında bir amaç taşımaması, oyunun etkisinin yaşanarak ve tehlikelerin göze alınarak bilinmeyen, ani durumların yaratıcı hareketlerle otomatik olarak başarılması temel fikirdir.(27)

- Sportif Oyunlar:

Sportif oyun; Oyunun belirli kural ve aletlerle başka bir gruba karşı yenme ve üstün gelme amacıyla oynanmasıdır.(29) Sportif oyunlar, eğitsel oyunlardan geliştirilmiştir. Eğitsel oyunlardan oyun aracı, takım arkadaşları, rakip oyuncularla ilgili durumlarda farklılık gösterirler. Bu farklılıklar ise oyun kuralları ile belirlenerek, oyunların özelliklerini oluşturur. Sportif oyunlar, takım sporlarının değişik formlarda uygulanmasına temel oluştururlar.(27) Günümüzde ise sportif oyunlar çok daha ileri giderek ülkelerin güç ve gövde gösterisinin yapıldığı arenalar şeklini almıştır.(33)

- Sportif Oyunlara Hazırlayıcı Alıştırma ve Antrenman Oyunları:

Alıştırma ve antrenman oyunları, çocuklukta kazanılan oyun tecrübelerinden yararlanılarak performans gerektiren oyunları pekiştirme ve geliştirme olanakları

sağlamaktadır. “Gol atma oyunları” ve “ Küçük mücadele oyunları” gibi değişken temel formlar, daha sonraki büyük oyunlar içinde ele alınabilecek gerçek ve neşeli formların başarılmasına yönelik olmaktadır.(27)

1.2.2. Oyunun Çocuk Gelişimine Genel Etkileri

Çocuk çevresini önce algılar, sonra anlar, daha sonra öğrenir ve geliştirir. Oyun çocuğu pek çok yönden etkiler ve gelişmesine katkıda bulunur. Oyunların türlerine göre etkileri farklıdır. Çocuğun doğal gelişimi, oyun aktiviteleriyle değişikliğe uğrarken, aynı zamanda da beden eğitimi faaliyetleriyle de bütünlük oluşturur. Özellikle oyunun fiziksel gelişimi üzerine etkisi, beden eğitiminin amaçları ile paralellik gösterir.(9) Çocuklar çevrelerindeki şeyleri keşfederken hareket onlar için bir araçtır. Çocuğun hareket ihtiyacını karşılayan etkinliklerden ve ilköğretim programlarındaki beden eğitimi derslerinde yoğun bir şekilde yer alan oyun etkinlikleri çocuğun hareket kabiliyetini geliştirir.

Fiziksel gelişim, bedeninin ağırlıkça artması ve boyca uzamanın yanında bedeni oluşturan tüm alt sistemlerin de büyümesini ve gelişmesini içerir. Bireyin sağlıklı olması tüm alt sistemleri ile birlikte bedeninin sağlıklı gelişmesine ve işlevlerini gereğince yapmasına bağlıdır.(21)

Her beden eğitimi ve oyun etkinliği toplumsal bir deneyim olmakla birlikte, çoğunlukla duyguları içerir. Bu tür etkinliklere katılan çocuklar hareketler aracılığı ile duygularını ifade etme olanağı bulurlar. Saldırganlık, öfke, utanç, kıskançlık v.b. duyguları kontrol etmesini öğrenir.(10)

Çocuklar arkadaşlarıyla oyun aktivitesi içerisine girdiklerinde kendilerinin zayıf ve güçlü yönlerini anlamaya başlarlar. Oyunlar sırasında kendisi ile başkalarını karşılaştırır ve yeterlilik ve yetersizliklerini fark ederler. Başarılı olma ve kazanma duygusu çocuğun önemli güdülerindedir ve doyurulması gerekir. Oyun ortamında uygun yaşantılar hazırlayarak çocukların başarıya ulaşmaları sağlanır. Beden eğitim programlarında çok çeşitli etkinliklere yer verilerek çocukların başarılı olmalarına fırsatlar tanınmalıdır.(22)

Çocuk sosyalleşmesi gereken bir varlıktır. Eğitime ve öğrenmeye muhtaç olarak belirli bir kültür kalıbında doğan çocuk, yaşadığı toplumda çeşitli sosyal gruplara katılma şansını elde eder. Bu gruplar aile, oyun ve arkadaş gruplarıdır.(35)

Gelecekte toplumsal sorumluluklar yüklenen yetişkinlerin doğru alışkanlıklar edinmesinde, gerek bireyler arası, gerekse toplumlar arası iyi ilişkiler kurulmasında ve devam ettirilmesinde, çocukluktan başlayan spor etkinlikleri büyük bir önem taşımaktadır.(36)

Çocuklar beden eğitimi derslerinde ve oyunlardaki fiziksel aktiviteler aracılığı ile sağlık ilkelerini ve yaşamdaki önemini kavrarlar. İnsan hareketlerinin doğası, büyüme ve gelişmedeki önemi, temizlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, iyi sağlık alışkanlıkları gibi konularda bilgi edinirler. Bu gerçeklere ilişkin bilgiler birikimi ile etkinlikler yeni bir anlam kazanacak, bu da her çocuğun daha sağlıklı ve amaçlı bir yaşam sürdürmesine yardımcı olacaktır.

1.2.3. Eğitimde Oyunun Kullanılması

“İnsanın eğitimi, yetiştirilmesi, özenle seçilmiş gerçek bir oyun ile başlamalıdır.“ Büyük eğitimci Fröbel’in son ve bağlayıcı yargısıdır bu. “Eğer çocuklar oynayamıyorlarsa, gençliğin eğitimi içindeki engeller, eksiklikler artmaktadır.“(37)

Eğitim ve öğretimde görev alan, aile, öğretmenler, antrenörler olarak çocuklarla birlikte oynamayı öğreniriz. Onları kendimize çekmeye, onların sevgi ve güvenlerini kazanmaya çalışırız. Sonuçta onların iç dünyası daha da genişler ve diğer zamanlara göre daha serbest hareket edebilme yeteneği kazanırlar. Böylece oyun,; hataları, zayıf yanları, buluşları, yetenekleri ve eğilimleri ile gerçek kişiliğini ortaya koymaya olanak verir.(28)

Normal yaşamdaki davranışlardan, oyundaki davranışları ayıran en önemli özelliklerin başında gönüllü olmak gelir. Çocuklar için oyun ilginç öğrenme tecrübeleri sunar. Oyun dünyası, çocuğun içinde uzun süre yaşayabileceği bir dünyadır. Bu dünya, onların çocukluktan çıkıp yetişkinliğe adım atmasını sağlar.(12)

Oyun tek başına bir eğitim aracıdır. Toplum olarak oyunun eğitimdeki yerini bilmediğimiz veya sadece hayatımızın belirli döneminde oynayabildiğimiz için, bugünün modern eğitim gereksinmelerine göre yetiştirilmeye çalışılan çocuklarımızın oyunlarına tahammülsüzlük gösterebiliyoruz. Pedagojinin gereklerine uyarak, sadece anlatım yerine oyuna katılarak, organize ederek, onlarla birlikte oynamak gerekir. Çocukların küçük kalplerinde taht kurmak ve güzel ilişkiler içerisine girebilmek, onlara bir şeyler verebilmenin, kazandırabilmenin tek yoludur.(28)

Çocuklar, oyun formunda sunulan etkinlikleri çok severler. Dolayısıyla oyunla birlikte öğrenme kolaylaşır. Sınıf öğretmenleri de oyunu yardımcı olarak kullanmalı ve oyun içinde basit becerileri geliştirmeleri ve keşfetmeleri için ortam hazırlamalıdır. Çocukların becerilerini ve hayal güçlerini geliştirmek için onları motive etmekte faydalı olmaktadır.

1.3. Eğitsel Oyunlar

Oyun bir eğitim aracıdır. Öncelikle temel eğitimin bütün dallarında ve beden eğitimi dersinde, hem öğretim metodu hem de öğretim aracıdır. Temel eğitimde kişi düşünerek öğrenmez. Çeşitli durumlarda oluşan deneyimlere göre öğrenme gerçekleşir. Gerçek durumlardan örnekler oluşturan oyunlar, çocukların gerçek hayatta karşılaşacağı durumlarda ne yapması gerektiğini ortaya koyan bir eğitim yoludur.(9)

Eğitsel oyunlar, genelde motorik özelliklere dayandığından, farklı çevre şartlarında , her zaman ve her mevsimde yapılabilmesi imkanı sebebiyle, fiziksel, zihinsel ve sağlık açısından gelişimin sağlanabilmesinde çok önemli bir araçtır.(9)

Oyunun çocuğun fiziksel gelişimi yanında sosyal gelişimi üzerinde de etkisi fazladır. Çocuk oyunla bireylerin oluşturduğu ve kendisinin de içinde bulunduğu toplumu tanır. Toplumun koymuş olduğu iyi ve kötü, doğru ve yanlış kavramlarını öğrenir. Grup oyunlarında çocuk mensubu olduğu grubun çıkarlarını kendi çıkarlarından önde tutmak zorundadır. Böylece çocuğun mensubiyet ve fedakarlık duyguları gelişir. Kendi haklarını koruma, başkalarına saygı, işbirliği ve paylaşma, kurallara uyma aslında toplumsal hayatın gerektirdiği şeylerdir.

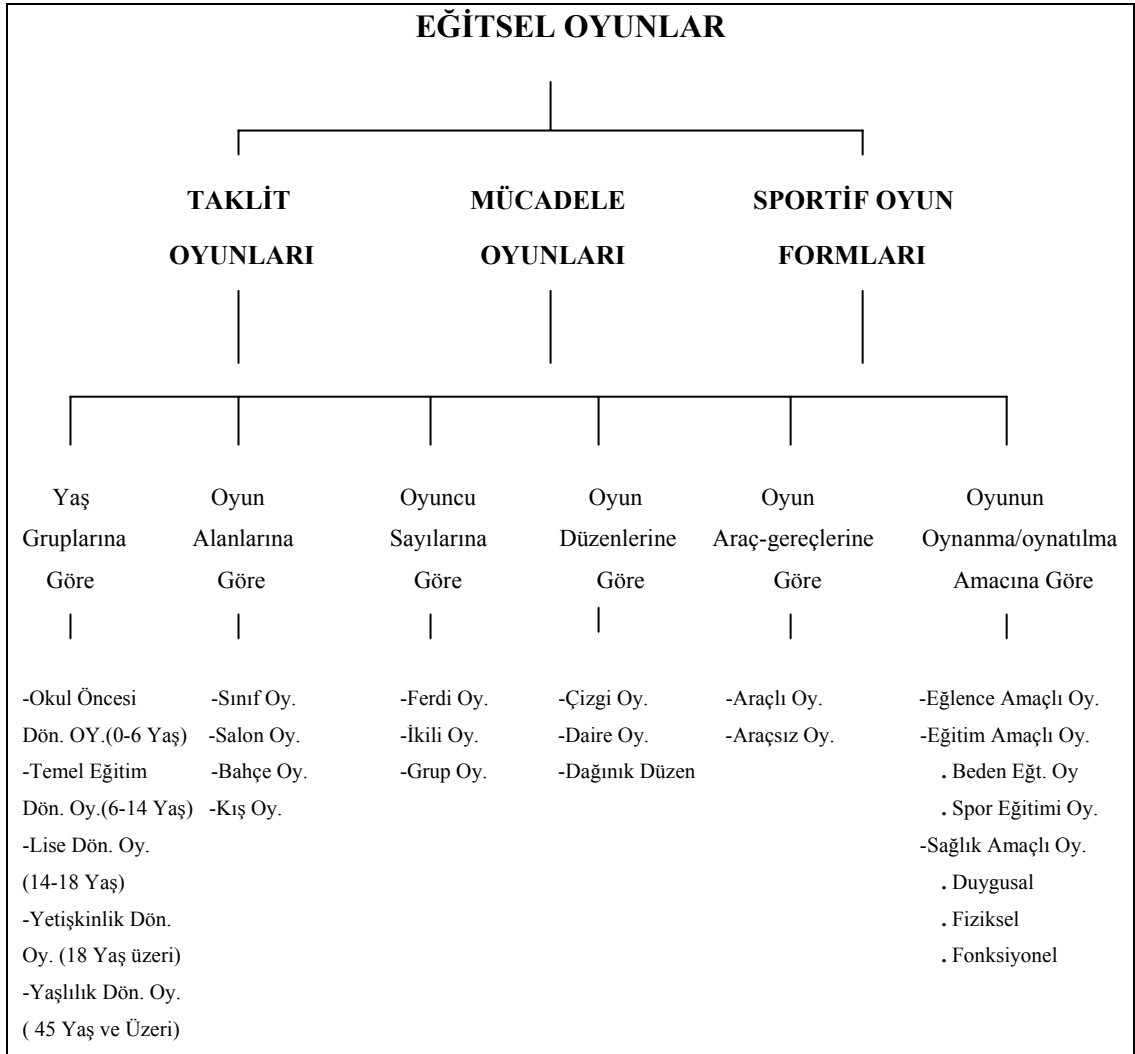
Oyun çocuğun tüm gelişim alanlarına yardım etmek için bir çok fırsat sağlar. Çocuğun kendini, bedenini, yeteneklerini, başkalarıyla ilişkilerinin nasıl olduğunu anlaması yönünden çok önemlidir. Cimnastik salonları ve oyun alanları benlik gelişimleri için kusursuz araçlardır.(20)

Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamı ders içerisinde yeri geldikçe uygulanacak oyun etkinlikleri ile dersleri daha zevkli hale getirmek mümkündür.

Eğitsel oyunda iki amaç vardır: Birincisi; oyuncunun amacı olup, oyuncu oyunun çekiciliği ve zevk verme özelliği içerisinde oyunu kazanmayı ve üstün gelmeyi amaçlar. İkincisi; öğretmenin amacı olup oyuncuların kazanma arzularından ve mücadelelerinden faydalanarak bireylere bazı yetenekleri kazandırmayı ve geliştirmeyi amaçlar. Yani esas hedef için birinci amaç, ikinci amaç için bir araçtır.(10) Ayrıca öğretmen, öğrencilerini yetenek seçimi kriterleri içerisinde değerlendirme imkanı bularak, geleceğin yıldız sporcularının yetiştirilmesine katkıda bulunur.

1.3.1. Eğitsel Oyunların Sınıflandırılması

Eğitsel oyunlar, oyunların genel sınıflandırmasında mücadele-yarışma oyunları grubunda yer alır. Eğitsel oyunlarının temelini bireylerin sahip oldukları bir şeye benzemeye çalışma, dikkat zeka ve motorik özellikler veya kurallar dahilinde hedefe ulaşma ve üstün gelme özellikleri oluşturur. Burada yarışma ve mücadele söz konusudur.(9)

(HAZAR M.(1996).Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğt.,Tutibay Yay., Ankara.)

Şekil 1.2. Eğitsel Oyunların Genel Olarak Sınıflandırılması

Oynanma ve oynatılma amaçlarına göre de oyunları sınıflandırabiliriz.

- Eğlence Amaçlı Eğitsel Oyunlar; Kazanmak veya kaybetmenin önemli olmadığı grup oyunlarında amaç, hoşça vakit geçirip,

eğlenmektir. Bu amaçla kuvvet, çabukluk, denge, zeka, dikkat ve koordinasyon özellikleri taşıyan oyunlar oynanır.

- Eğitim Amaçlı Eğitsel Oyunlar; Eğitsel oyunu araç olarak kullanıp, özellikle çocuklarda bazı yeteneklerin geliştirilmesi amaçlanır. Eğitim amacıyla eğitsel oyunların kullanılması, bir çok fiziksel özelliklerin gelişmesini sağlarken, teknik, taktik, hazırlık ve dinlenmenin (toparlanmanın) öğretimi içinde kullanılabilir.
- Sağlık (tedavi) Amaçlı Eğitsel Oyunlar; Günümüzdeki teknolojik gelişmelerin getirdiği imkanlar ve dolayısıyla hareketsiz yaşantı, insanların fiziksel hareketliliklerini azaltmış, bu da bazı fizyolojik problemlere sebebiyet vermiştir. Gerek ihtiyaçtan dolayı, gerekse tıbbi sebeplerden dolayı fiziksel hareketlilik ihtiyacında olan insanlar için egzersiz ve eğitsel oyunlar önemli bir araçtır.(9)

1.3.2. Eğitsel Oyunların Motorik Özellikler Üzerine Etkileri

Mücadele oyunlarının içerisinde çocuk sürekli olarak koşmak, tırmanmak, zıplamak, boğuşmak, çekmek, itmek ve taşımak gibi hareket etkinlikleriyle vücut özellikleriyle mücadele eder durumdadırlar. Bu mücadele neticesinde çocuğun içersine girmiş olduğu hareketlilik solunum, dolaşım ve sindirim sistemlerini de olumlu etkilemektedir. Aynı zamanda da motorik özellikler olan, kuvvet, dayanıklılık, çabukluk, hareketlilik ve beceri –koordinasyon gibi özelliklere de olumlu etkisi büyüktür.(38)

Çocukların gelişiminde kritik devreler teorisi, gelişim süreci içerisinde belli zamanların özel belirli bazı becerilerin öğretilmesinde önemli olduğunu önerir. Eğer bu beceriler uygun zamanda geliştirilmemişse becerilerin ortaya konmasında gelecekteki başarıları etkilenir. Bu sadece teori olmasına rağmen ilkokullarda fırsat noksanlığı kişinin hayatı boyunca başarılı hareket etme yeteneği üzerinde olumsuzluklara sebebiyet verebilir. Temel motor becerileri iyice öğrenmek için değil, aynı zamanda öğrenmenin transferinde kendi hareket kavramını da geliştirmek için fırsata ihtiyaç duyarlar.(19)

1.3.2.1. Kuvvet üzerine etkisi

Kuvvet; “Bir kasın gerilme ve gevşeme yoluyla, bir dirence karşı koyabilme özelliğidir.” Yapılan aktivitenin özelliğine göre kuvvete olan ihtiyaç farklıdır.(39)

Özellikle mücadele oyunlarında kuvvetin etkisi oldukça fazladır. Çocuklar oyunların heyecanı içerisinde, farkında olmadan karşı rakibin kuvvetiyle mücadele eder ve kuvveti gelişir. Karşı rakip oyuncuların dışında, bazı ağır oyun araçlarını, bazı zamanlarda kendi vücut ağırlıklarını kullanmaları kuvvetlerinin gelişmesinde etkili olur. Oyunda kullanılan araçların ağırlığının artırılması, mesafelerin uzatılması veya hareketlerin tekrar sayılarının artırılmasıyla, kuvvetin gelişimi daha da hızlandırılabilir.(9)

1.3.2.2. Sürat üzerine etkisi

Sürat ;“ Kişinin kendisini en yüksek hızda bir yerden bir yere hareket ettirebilme yeteneği ” veya “ hareketlerin mümkün olduğu kadar yüksek bir hızda uygulanabilmesidir.”(17)

Eğitsel oyunlar, süratin geliştirilmesinde ve korunmasında çok etkin bir rol üstlenir. Yüksek hızda ve kısa mesafeli koşuları içeren eğitsel oyunların tamamı süratin geliştirilmesinde etkili olmaktadır.

1.3.2.3. Dayanıklılık üzerine etkisi

“ Dayanıklılık; yorgunluğa karşı direnme yada yorgunluğa dayanabilme yeteneği” olarak tanımlanırken “ Tüm organizmanın uzun süre devam eden sportif alıştırmalarda, yorgunluğa karşı koyabilme ve oldukça yüksek yoğunluktaki yüklenmeleri uzun süre devam ettirebilmek “ olarak ta tanımlanmaktadır.

Bütün spor dallarında dayanıklılık gerekli olduğu gibi, bazılarında ağırlıklı kullanılan bir özelliktir. Çocuklara dayanıklılık özelliği kazandırmakla kalp ve kan dolaşım sisteminde ve kas ve sinir sistemlerinde en uygun pozitif değişiklik sağlanır.

Genel olarak bütün spor dallarında uygun antrenman şekilleriyle (oyunlarla) fiziki yapının yada sportif performans kabiliyetinin temel olarak dayanıklılığa yönelik çalışmaları küçük yaşlarda yapılmalıdır.(40)

İlköğretim çağındaki çocuklarda teknik beceri düzeylerinin düşük olması, kaliteyi düşürür. Bu yaşlarda dayanıklılığı geliştirme yöntemi olarak eğitsel oyunların en geçerli yöntem olduğu söylenebilir.(41) Dolayısıyla eğitsel oyunların çekiciliği çocuklarda yorgunluğu ve bıkkınlığı ortadan kaldırarak çalışmalarını sürekli hale getirmekte ve uzun süre çalışmalarla dayanıklılığı geliştirebilmektedir.

1.3.2.4. Esneklik ve hareketlilik üzerine etkisi

Sporcuların hareketlerini eklemlerin müsaade ettiği oranda, geniş bir açıda ve değişik yönlerde uygulayabilme yeteneğidir. Hareket genişliği eklem ve eklem yapısına özeldir.

Hareketlerin uygulanmasında kas ve eklemlerden yararlanırken bu uygulamada kuvvet özelliğinin etkisi de büyük olmaktadır. İyi geliştirilmemiş bir hareketlilik teknik bir hareketin öğrenilmesini zorlaştırırken sakatlıklara neden olduğu gibi, hareket açısını da sınırlandırarak hareket süratini düşürür. (17,42)

İlköğretimdeki beden eğitimi derslerinde ve eğitsel oyunlar içinde esneklik çalışmalarına sıkça yer verilmelidir. Esneklik yeteneğinin küçük yaşlarda geliştirilebileceği gerçeği göz önünde tutulmalı ve ergenlik sonrası geliştirilmesinin güçlüğünün farkında olunmalıdır.

1.3.2.5. Koordinasyon ve beceri üzerine etkisi

Beceri; kısa süre içerisinde zor hareketleri öğrenebilme ve değişik durumlarda amaca uygun, çabuk bir şekilde tepki gösterebilme ve hareketlerin doğru bir akış

içerisinde uygulanabilmesine bağlıdır. Gerektiği zaman ve gerektiği miktarda kasılması gereken kaslara, merkezi sinir sisteminin uygun uyarılar göndermesi ile ilişkilidir. (17)

Koordinasyon ise; amaca yönelik bir harekette, iskelet kasları ile merkezi sinir sisteminin işbirliğidir. Genel ve özel koordinasyon şeklinde ayrılmaktadır.

Bir eğitsel oyun içerisinde hangi motorik özellik ağırlıkta olursa olsun, mutlaka diğer motorik özelliklerin gelişmesi de mümkün olmaktadır. Sadece geliştirilen özelliklerin oran farklı olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında eğitsel oyunların hem motorik özelliklerin, hem de sinir, kas ve eklem koordinasyonunun çok yönlü geliştirilmesi açısından önemli bir araç olduğu anlaşılmaktadır.(9,43)

1.3.3. Eğitsel Oyunların Beden Eğitimi Derslerinde Kullanılması

Hareket olmadan beden eğitimi, spor ve eğitsel oyun eğitimi gerçekleştirilemez. İnsanın hareketi beden ve ruhu, mekan ve zamanı, kuvvet ve formu, bilinç ve bilinçsizliği bireyin kendi değer yargılarını birleştirerek bir anlam ifade eder. Hareket etkinliklerine sadece beden ve ruh katılmaz. İnsan tümüyle hareket eder. Hareketler insanın sağlığını olumlu etkilerken, neşeli ve aktif olmasını sağlar. Harekete sevinçli ve istekli katılım, özellikle ilköğretim döneminde önemli yer tutar.(12)

Beden eğitimi dersleri üç bölümden oluşur.

- Hazırlık (ısınma)
- Ana Bölüm (Asıl Çalışma)

- Bitiriş

Hazırlık döneminde eğitsel oyunlar; solunum ve dolaşım sisteminin temposunu artırarak, hafif bir ısınmayla bu sistemleri ana bölüme hazırlamak, eklemlerin hareketliliğini ve kasların esnekliğini artırarak sakatlıkları önlemek, oyunlarla çocukların morallerini yükselterek istekli çalışmayı gerçekleştirmek için kullanılır. Hazırlık safhasındaki oyunlarda yüklenme, ana bölümdeki çalışmada göz önüne alınarak % 50-60 oranında olmalıdır.

Ana bölümde amaç; oyunun zevk ve yarışma duygusundan yararlanılarak, oyuna katılanların zihinsel ve fiziksel yeteneklerini geliştirerek, sağlıklı olmalarını sağlamaktır. Özellikle İlköğretim I. kademesinde beden eğitimi dersleri çocuklar için sıkıcı olabilmektedir. Oyunla eğitim çalışmaları yapıldığında, hem çocukların zevk almalarını sağlamak, hem de uzun süreli çalışarak katılımı artırmak mümkün olmaktadır.

Bitiriş safhasında ise; ana bölümde yaptırılan çalışmayı pekiştirmek ve aktif bir dinlenme yaptırmak amacı ile oyunları kullanabiliriz. Dersin monotonluğunu ve sıkıcılığını gidermek, çocukların neşe içinde bir sonraki çalışma için daha istekli ve gayretli olmalarını sağlamak için, bitiriş safhasında da oyunları kullanmak uygun olmaktadır.(9)

İlköğretim okulları birinci kademesindeki beden eğitimi derslerinde, her ünitenin sonunda ünite içerikleriyle ilgili taklit ve oyun konuları yer almaktadır. Beden eğitimi dersi işlenişi süreci içerisinde eğitsel oyunları hazırlık devresinde oyun formunda vücudu derse hazırlayıcı etkinlikler, öğretmenlerin en çok kullandığı aktiviteleri oluşturmaktadır. Asıl devre ve bitiriş devresinde eğitsel

oyunların amaca ulaşmak için bir araç olarak kullanılması, çocukların bütün yeteneklerini deneyerek mükemmelleştirmek için uygun şartları oluşturmaktadır. Özellikle ilköğretim okullarında beden eğitimi derslerinin büyük bir bölümü oyunlaştırılmış beden aktivitelerinden oluşmaktadır.

1.3.4. Engelli Çocuklarda Eğitsel Oyun Uygulamaları

Engellilik; “Bir bozukluk yada özür nedeniyle yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel faktörlere bağlı olarak kişiden beklenen rollerin kısıtlanması ya da yerine getirilememe hali“ olarak tanımlanırken, Özürlülük ise; “Her hangi bir bozukluk sonucunda bir aktiviteyi normal kabul edilen sınırlar ve uyum içinde yapabilme yeteneğinin kısıtlanmaması veya yapılamaması ”olarak tanımlanmaktadır. Engellilik, gelişim, çevresel ve kalıtsal etmenler tarafından doğum öncesi, doğum süreci ve doğum sonrasında etkilenebilmektedir.(42)

Engelliler dört bölümde sınıflandırılır.

- Görme Engelliler,
- İşitme Engelliler,
- Zihinsel Engelliler,
- Fiziksel (ortopedik) Engelliler.(44)

Ülkemizde engellilere yönelik özel öğretim kurumlarının yetersizliğinden dolayı, sınıf öğretmenleri engelli veya özürlü öğrencileri kendi sınıflarında görebilmektedirler.

Beden eğitimi derslerini yürüten sınıf öğretmenleri, her zaman anne ve baba ile işbirliği yaparak, çocukların hareketleri hakkında kendilerini güvenli ve iyi hissetmelerini sağlamalıdır. Görme engelli öğrencilerin bazı düzenlemelerle normal beden eğitimi sınıflarında eğitim görebilecekleri düşünülür. Beden eğitimi dersinde görme engelli öğrencilerin gereksinimi bireysel programlarla karşılanabilir.

İşitme engelli öğrencilerle çalışan beden eğitimi veya sınıf öğretmenlerine, sosyal becerileri geliştirilecek beden eğitimi aktivitelerini seçmeleri, bilgiyi iletmek için çeşitli araç gereçlerden yararlanmaları, statik ve dinamik denge aktiviteleri ile denge gelişimini desteklemeleri ile ritim ve dans aktivitelerine yer vermeleri konusunda stratejiler önerilmektedir.(45)

Zihinsel engelli çocuklar genellikle bedeni gelişimde akranları olan normallerden büyük bir farklılık göstermezler. Sosyo-ekonomik durumu itibariyle fakir aile çocuklarında gelişim için gerekli bakımı görememiş olanlarda bedeni gelişiminde belirgin bir gerilik görülmektedir. Zihinsel engelli çocuklarda kas kullanımında bir gerilik görülmektedir. Bu durum sadece zihinsel geriliğe bağlanmamalıdır. Zihinsel geriliklerinden dolayı bu yeteneklerini geliştirecek aktivitelerden de mahrum bırakılırlar. Zeka geriliği olan çocukların devimsel gelişimi organları çeşitli yerlerde kullanma olanağı verilecek aktiviteler uygulanarak sağlanabilir.(46)

Fiziksel engelli çocuklarda diğer çocuklar kadar koşmak, zıplamak, atlamak ve oynamak ihtiyacındadırlar. Bu çocukların bazı aktivitelere katılmakta oldukça zorlanmalarından dolayı, özel malzeme, araç ve gerece ihtiyaç duyulabilmektedir. Fiziksel özürlü çocukların oyun ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için bazı ortak çözümler geliştirilerek, aktif olmayan oyunlar seçilebilir. Ancak bunlar motor

çalışmalar için yeterli olmayabilir. Motorik özelliklerin ön planda olduğu çalışmalarda, oyun bölgesel olarak sağlıklı organlar üzerinde gerçekleştirilebilir. Yani oyunlarda çocukların özürleri doğrultusunda yeni düzenlemeler yapılabilir. Eğitsel oyun çalışmalarında zaman zaman çocuğa bağımsızlığı tattırmak için fırsatlar ve imkanlar verilmelidir.(9)

1.3.5. Eğitsel Oyunların Planlanması ve Yönetimi

Oyun çocukların genel gelişimleri için çok önemli bir araç, çocuğun kendini ifade etme yeteneğini geliştirmede önemli bir unsurdur. Çocuklara zor hareketleri öğretirken bile hareketler oyun formunda eğlenceli bir şekilde verilmeli, çocuğun hareketlerden zevk alması ve neşelenmesi sağlanmaya çalışılmalıdır.(47)

İlköğretim okullarının ilk üç sınıfında, beden eğitimi dersleri hayat bilgisi üniteleri ile bağlantılı olmalı, oyun ve taklitlerden büyük ölçüde yararlanılmalıdır. Bu yolla beden, zihin ve sosyal yetenekleri ile duyguları ortaya çıkar. Ancak; oyunlar her türlü hareketleri kapsamadığından, dersin amaçlarını gerçekleştirebilmek için hareket değeri kazandırılmış dramatizeler ile az ölçüde düzeltici alıştırmalara da yer verilmelidir.(48)

Bir oyunun planlanmasında, uygulanacak faaliyetlerin nasıl bir tip ve değerde olduğunun bilinmesi gerekir. Oyunun planlanmasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

- Oyunun Eğitsel Değeri ve Amacı: Öğrencilerin oyun sonunda fizyolojik, psikolojik ve sosyallik açısından ne kazanacaklarının

iyi bilinmesi gerekir. Amacın ne olduğunun farkında olunması ve programın bu doğrultuda yapılması gerekir.

- Oyuncu Seviyesi: Oyunlara katılacak çocukların yaş seviyeleri, yaşlarına göre gelişim özellikleri, kapasiteleri ve cinsiyetlerinin iyi bilinmesi, ayrıca programın bu doğrultuda hazırlanması gerekir.
- Oyunun Yeri: Oynatılacak oyunun özelliğine göre, salon mu yoksa bahçenin mi uygunluğu, iklim şartlarının ve günün hangi saatlerinde yapılmasının daha verimli olacağı da plan yapılırken göz önünde bulundurulmalıdır.
- Oyun Malzemeleri: Oyun planı içerisinde mutlaka kullanılacak araç-gereç ve malzemenin yer alması gerekir. Gerekli malzemelerin bulunamama ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.
- Oyunun Süresi: Oyunun süresi belirlenirken, öğrencilerin fiziksel kapasiteleri, oyundan sıkılma durumları ve konunun önemi iyi irdelenmelidir.(9)

Başarılı bir oyun yönetimi oyunun amacına ulaşabilmesi için, oyunun öğretiminin sağlıklı olması gerekir. Oyunun öğretimi kurallara uygun olduğunda, oyun içerisindeki karışıklıklar, bilinmezlikler ve oyunun kavranılmasından doğabilecek problemler, başlangıçta önlenmiş olur. Deneyerek oynanan oyunlarda çocuklar yeni öğrendikleri becerileri anlamlı şekilde uygulamaktadırlar. Fakat sadece birkaç öğrencinin katıldığı, bazı çocukların baskın olduğu ve yetenek gelişimine

katkısı az olan oyunlara programlarda yer verilmemelidir. Beden eğitimi derslerinde oyunların uygulanması sonunda öğrencilerin ne kazandıklarının farkında olmaları gerekir.(49)

Oyun öğretildikten sonra sıra başarılı bir şekilde yönetilmesine gelir. Her oyun saati için yeterli bir hazırlık yapılmalı ve var olan olanaklara göre amaç belirlenmelidir. Oyunların yöneticisi olarak kısa notlar almanın faydaları çok fazladır. Bu notlar uygulanan ve gidilen yollar hakkında her zaman ve herkese yeterli derecede bilgi verir.(9,28)

Oyunu yöneten eğitimci olarak, mutlaka grup liderini belirlemeli ve sık sık değiştirmelidir. Oyunlarda güç olarak denklik sağlanmalı, oyuna bilenlerle başlanmalı, oyunlarda kural dışı davranışlara izin verilmemeli, cezanın yanında ödülde verilmeli, çok fazla rekabete müsaade etmemeli ve oyunlar boyunca çocukların emniyet ve güvenlik tedbirleri unutulmamalıdır.(9)

1.3.6. Eğitsel Oyunlarda Disiplin, Ceza ve Ödül

- Disiplin

Disiplin denince pek çok kişinin aklına ceza gelir. Ancak disiplin ceza vermek değil, eğitmek, bilgilendirmektir. Pozitif yöntemlerle yapılan eğitimle çocuk özgüvenini ve kendi hareketlerini kontrol edebilme yeteneğini kazanır. Disiplin kuralları çocukların başkaları ile ilişki kurmasını kolaylaştırırken, kendi hareketlerini kontrol edebilmeyi ve güven duygularını güçlendirir. Disiplin, çocukların kabul edilen davranışları anlamalarına ve hareketlerinin nerede başlayıp, nerede bitmesi gerektiğini algılamalarına yardımcı olur. Yani disiplinin amacı; çocukların

karşılaştıkları problemler karşısında kurallara uygun ve mantıklı çözümler üretmesini sağlamaktır.(50)

Beden eğitimi ve spor ile oyun aktiviteleri açısından disiplini tanımlayacak olursak; karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan davranışların tümüne disiplin denir. Oyun düzenine uymama ve kuralları hiçe sayma disiplinsizliği ortaya çıkarır. Bazı durumlarda lider veya başkan olarak seçilen çocuklar, oyun içerisinde arkadaşlarına baskı yaparak, onları gereksiz sözlerle incitir, kırarlar. Öğretmenin küçük bir ihmali de bu gibi olayların artmasına sebebiyet verir.(9)

Koşu, atlama ve beceriye dayanan çalışmalarda bazı çocuklar, başarısız olma kaygısıyla oyunlara katılmak istemezler. Ya da pasif görevler seçerler. Öğretmen bu gibi çocukları özendirici yaklaşımlarda bulunmalı ve onlara gerekirse sınıf başkanı veya liderlik gibi görevler vermelidir.(51) Oyun disiplini, oyunun kurallarına uymaya, oyundan herkesin aynı oranda yararlanmasına bağlıdır.

- Ceza

Disiplin ve ceza asla aynı şey değildir. Araştırmalar vurmak, tokat atmak veya sözel saldırılarla disiplinin sağlanamadığını gösteriyor. Bu tip cezalar kısa dönemde hızlı sonuç veriyor gibi gözükse de, uzun dönemde çocuklarda kalıcı zararlar doğurmaktadır. Fiziksel cezalar utanç ve umutsuzluk duyguları yükleyerek çocuğun kendisine saygısını yitirmesine neden olabilmektedir. Ayrıca çocuğun kafasına şiddetin geçerli ve uygun bir davranış olduğu, güç kullanarak istediklerini elde edebileceği kavramı da yerleştirilmiş olur ki, bu da dönülmesi güç bir yanıştır.(50)

Beden eğitimi ve oyun faaliyetleri uygulanırken, bütün çocukların başarılı olmaları mümkün olmayacağı gibi, düzen ve disiplini bozan çocuklarla da karşılaşılabilir. Bu tür çocukları da diğer başarılı ve kurallara uyan neşeli çocuklardan ayırmamak gerekir. İşte bu amaçlarla oyunda ceza konusu da, ikinci bir oyun niteliği taşır ve bu sebeple; komik ve eğlenceli yaptırımlar ceza diye uygulanır.(51)

- Ödül

Oyunda disiplin ve ceza kadar ödüllendirilmede gereklidir. Takım veya kişi bir başarı kazanmışsa, unutulmadan ve sonraya bırakılmadan zamanında değerlendirilmeli, diğer öğrencilerin bu konuda dikkati çekilmelidir. Bu genellikle alkışla olabileceği gibi, başarılı olan öğrencinin ismi veya yüceltici bir söz ile topluca hep bir ağızdan bağırma şeklinde de yaptırılabilir.(52)

Küçük çocukların, sürekli başarı ya da başarısızlık deneyimlerinin etkisi, özellikle Pauline Sears'ın çalışmalarıyla başlayarak belgelenmiştir. Belirli bir yetişkin veya akran grubu tarafından onaylanan ve ödüllendirilen bir başarıyı yaşayan çocuk, ara sıra yaşanan başarısızlıkları veya çalışılmadan geçen bir günü tolere edebilir. Ama, devamlı başarısız veya az başarılı olarak nitelendirilen çocuk, kendisi için etkin olan kişilerin onayını alamamış olmaktan ve geçici bir düşüşten dolayı acı çeker. Giderek, performans için duyduğu istek düşer ve sonunda tamamen başarısız olur ve çocuk denemekten vazgeçer.(23)

1.3.7. Eğitsel Oyunlarda Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin beden eğitimi dersleri ve spor çalışmaları aracılığıyla kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve alışkanlıkların tümünün değerlendirilmesi

gerekmektedir. Öğrencilerin yalnızca fiziki özelliklerinin ölçülmesi, kişinin sadece fiziksel gelişimiyle ilgili sonuçları ortaya koyacaktır. Oysaki zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden sağlıklı ve dengeli gelişim, beden eğitimi ve sporun başta gelen amaçlarındandır.

Beden eğitimi dersleri sayısal yönden yeterli olmadığı için ders dışı spor çalışmalarının özendirilmesi bu yolda öğrencilere hayatın her döneminde spor yapma alışkanlığının kazandırılması amaç olmalıdır. Bu nedenle derslerin dışındaki eğitsel oyun etkinlikleri gibi tüm sportif faaliyetler de değerlendirilmelidir. Öğrenci değerlendirmeleri sürekli gözlem, izleme ve yönlendirme esas alınarak yapılmalıdır.(48)

Öğretmenler değerlendirmeyi yaparken gerçekçi ve dürüst olmak zorundadırlar. Beden eğitimi ve sporda olduğu gibi, eğitsel oyunlarda da daha başarılı olabilmesi için, mutlaka değerlendirilmesinin yapılması, hataların ve eksikliklerin tespit edilip, düzeltilme yoluna gidilmesi gerekir. Ancak bu şekilde uygulama olduğunda başarıya ulaşılabilir.

Uygulanan oyunun planlanması, öğretilmesi, yönetilmesi ve oyun bilgisi ne kadar iyi olursa olsun, oyuncu sayılarını sürekli değişkenlik göstermesinden dolayı farklı sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Eğitsel oyunların değerlendirilmesi üç yönden ele alınmalıdır.

- Oyun planının değerlendirilmesi; Oyunun uygulanmasından önce hazırlanan planın, çalışma sonrasında ne kadarının doğru olarak gerçekleştirilebildiğinin tespit edilmesi gerekir. Planın ne kadar doğru hazırlandığını da böylece tespiti yapılmış olur. Eğitim için

önemli olan değerler kullanıldı mı?.. Oyun yeri ve zamanı, oyunla ve amaçla uyumlumuydu?.. Süre doğrumuydu?.. Oyun canlılığı içinde pedagojik olarak etkili olundu mu?... gibi sorulara cevaplar aranmalıdır.

- Öğrencilerin değerlendirilmesi; Mutlaka uygulanan oyun sonrasında öğrencilerinde değerlendirilmesi gerekir. Çünkü oyunlar onlara hizmet etmektedir. Öğrencilerin oyuna ilgisi, katılımı, oyun içerisindeki tepkileri ve oyunu uygulayabilirlikleri değerlendirilir. Oyundan yeteri kadar yararlanabildiler mi?... Oyundan haz duydular, neşelendiler mi?... Güçlükleri göze alabildiler mi?... Aktif olmaları gözlemlendi mi?... gibi sorulara cevaplar aranmalıdır.
- Öğretmenin kendi kendini değerlendirmesi; Öğrencilerimin gelişim durumlarına göre çalıştım mı?... Aktifmiyim?... Fazla başarıyı istiyorum?... Disiplin, ceza, ve ödüller ne kadar doğruydum?... Oyundaki problemleri çözebildim mi?... gibi sorulara cevaplar aramak, özenli hazırlık ve gerçekçi aktivite sonrası değerlendirilmesi öğretmene güven, yatkınlık ve ani çıkan durumları çözümlene olanağı sağlar. Öğretmen kendini değerlendirirken de dürüst olmak zorundadır. Eksiklik ve hatalarını tespit etmesi ve düzeltmek için uğraşması, onu daha iyi seviyelere taşıyacak, ustalaştıracaktır.(9,28)

Yalnız becerileri ölçerek değerlendirme yapılmamalıdır. Ölçülebilen performansın dışındaki etkenler de değerlendirmenin içine alınmalıdır. Beden eğitimi derslerinde öğrencinin performansını etkileyen başka faktörler de vardır. Bunlar;

- Fiziksel faktörler, (boy, kilo, kalımsal özellikler v.b.)
- Psikolojik faktörler, (motivasyon, kendine güvenme, saldırganlık, kararlılık v.b.)
- Beceri boyutu, (koordinasyon, tepki zamanı, çeviklik, denge v.b.)
- Dış koşullar, (spor tesisleri, iklim koşulları, araç-gereçler gibi)

Performansın ortaya çıkışında etkili olan bu faktörleri dikkate alarak beden eğitimi ve spor etkinliklerinin değerlendirilmesinde çocuğun beceri gelişimi bir başka çocukla mukayese edilmemelidir. Her çocuğun aynı seviyede yetiştirilmesi değil her birinin kendi yeteneklerine göre değerlendirilip yönlendirilmesi esas olmalıdır.(7)

Ölçme değerlendirme faaliyetlerinde başarılı sonuçlar alabilmek için çeşitli yardımcı araçlara gerek duyulmaktadır. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde öğrenmenin tamamlanması ve öğrenilenlerin performansa dönüştürülmesi sürekli, uzun vadeli ve planlı çalışmalarla ancak mümkün olabilmektedir. Bu nedenle öğrencinin gerek öğrenmesi ve gerekse performans artışının denetlenmesi ve sürekli izlenmesi gerekir. Bu amaçla çocuğa ait her türlü bilgiyi bulunduracak şekilde düzenlenmiş performans kartları, çocuğun psiko-motor yetenekleriyle ilgili elde ettiği dereceleri kapsayan performans cetvelleri ve standartlaştırılmış kondisyon testleri ölçme ve değerlendirmede öğretmenin kullanabileceği araçlardır.(53)

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın çalışma evrenini, 2004-2005 Eğitim-Öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı, Afyon Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan, merkez ilköğretim okullarında 454 ve merkeze bağlı köy ilköğretim okullarında 192 olmak üzere toplam 646 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Afyon ili merkez ilçesindeki tamamı 42 adet ilköğretim okulu ve merkeze bağlı köylerde bulunan ilköğretim okulları arasından gelişigüzel seçilen 10 ilköğretim okulu olmak üzere, toplam 52 ilköğretim okulunda görev yapan, 334 sınıf öğretmeni araştırmaya dahil edilmiştir.

İlköğretim I. kademesinde diğer derslerin yanı sıra, beden eğitimi derslerini de yürüten sınıf öğretmenlerinin Beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları ile ilgili genel görüşleri, eğitsel oyun ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri ve Beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini tespit etmeye yönelik olarak anket uygulanmıştır.

İlköğretim I. Kademe de beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili genel görüşleri anketin ilk 11 maddelik bölümünü, eğitsel oyun ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri anketin 14 maddelik bölümünü ve beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri ise son 5 maddelik bölümünü oluşturmaktadır.

Anket ön test olarak önce 35 sınıf öğretmenine uygulanmış ve bu sonuçlar doğrultusunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış, elde edilen sonuçlar doğrultusunda ankete son şekli verilmiştir. Anketin alfa değeri (α) %63,53'dür.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır.

1. Kişisel bilgilere yönelik bölüm.
2. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarıyla ilgili görüşleri, eğitsel oyun öğretimi, uygulama düzeylerine yönelik görüşleri ve beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini içeren bölüm.

Araştırmanın verilerinin toplanmasında kullanılan anket maddelerinin ölçtüğü alanlara göre dağılım aşağıda verilmiştir.

Sıra No	Alanlar	Madde Numaraları	Madde Sayısı
1	Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarıyla ilgili görüşleri	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11	11
2	Sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyun öğretimi ve uygulama düzeylerine yönelik görüşleri	12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25	14
3	Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ve eğitsel oyun öğretimi ve uygulama durumlarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri	26,27,28,29,30	5

Tablo 2.1. Anket maddelerinin ölçtüğü alanlara göre dağılımı

Anketlerin değerlendirilmesi SPSS 11.5 paket programında frekans, yüzde (%) dağılımı ile ilişkilendirmelerde k-kare (χ^2), Varyans, Kruskal Wallis ve t-Testi analizleri yapılmış, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

1- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖREV YAPTIĞI OKULLARI, CİNSİYET, MEDENİ DURUM, YAŞ, MESLEKİ KIDEM, AKTİF SPORCU OLUP-OLMAMALARI VE SAĞLIK İÇİN VEYA İZLEYİCİ OLARAK SPORLA İLGİLENME DURUMLARININ FREKANS VE YÜZDELERİNE YÖNELİK DAĞILIMLARI

Tablo 3.1. Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarına Göre Dağılımı

Sıra No:	Okulun Adı:	Frekans	%
1	Özlem Özyurt İ.Ö.O	6	1,8
2	Mareşal Fevzi Çakmak İ.Ö.O	13	3,9
3	Hüseyin Sümer İ.Ö.O	12	3,6
4	Şemsettin Karahisari İ.Ö.O	8	2,4
5	Atatürk İ.Ö.O	25	7,5
6	Hoca Ahmet Yesevi İ.Ö.O	5	1,5
7	Kadayıfcioglu İ.Ö.O	5	1,5
8	Kadinana İ.Ö.O	11	3,3
9	Cumhuriyet İ.Ö.O	9	2,7
10	Fatih İ.Ö.O	18	5,4
11	Mehmet Akif Ersoy İ.Ö.O	2	0,6
12	Kocatepe İ.Ö.O	8	2,4
13	Gedik Ahmet Paşa İ.Ö.O	10	3,0
14	Namık Kemal İ.Ö.O	5	1,5
15	Ayşegül Arsoy Pansiyonlu İ.Ö.O	5	1,5
16	Ekrem Yavuz İ.Ö.O	7	2,1
17	Kazım Özer İ.Ö.O	10	3,0
18	Osman Atilla İ.Ö.O	9	2,7
19	Kasım Paşa İ.Ö.O	5	1,5
20	Beyazıt İ.Ö.O	7	2,1
21	Yavuz Selim İ.Ö.O	8	2,4
22	Hacı Hayriye Özsoy İ.Ö.O	10	3,0
23	Yüksel Varlı İ.Ö.O	4	1,2
24	Oruçoglu İ.Ö.O	8	2,4
25	Nurettin Karaman İ.Ö.O	3	0,9
26	Öğretmen Saniye Sayioğlu İ.Ö.O	10	3,0
27	27 Ağustos İ.Ö.O	5	1,5
28	Ticaret Borsası İ.Ö.O	4	1,2
29	Sahipata İ.Ö.O	5	1,5
30	Hacı Ahmet Özsoy İ.Ö.O	4	1,2
31	Ali Çetinkaya İ.Ö.O	2	0,6
32	Selçuklu İ.Ö.O	5	1,5
33	Dumlupınar İ.Ö.O	5	1,5
34	Hisarbank 100. Yıl İ.Ö.O	5	1,5
35	Hüseyin Türkmen İ.Ö.O	5	1,5
36	Metiye Dumlulu İ.Ö.O	6	1,8
37	Salim Pancar İ.Ö.O	5	1,5
38	Yunus Emre İ.Ö.O	7	2,1
39	75. Yıl Pansiyonlu İ.Ö.O	5	1,5
40	Karahisar İşitme Engelliler İ.Ö.O	2	0,6
41	Özerler İ.Ö.O	2	0,6
42	Hürriyet İ.Ö.O	2	0,6
43	Merkeze Bağlı 10 Köy İ.Ö.O	42	12,6
TOPLAM:		334	100,0

Tablo 1’de sınıf öğretmenlerinin ilköğretim okullarına göre dağılımı görülmektedir. Merkezde bulunan 42 ilköğretim okulundan tamamına, merkeze bağlı köylerdeki ilköğretim okullarından 10’ una ulaşılmıştır.

Tablo 3.2. Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Erkek	184	55,1
Bayan	150	44,9
Toplam	334	100

Tablo 3.3. Medeni Durum Dağılımı

Medeni Durum	Frekans	%
Evli	308	92,2
Bekar	26	7,8
Toplam	334	100

Tablo 2’ de görüldüğü üzere, sınıf öğretmenlerinin 184’ ü erkek, 150’ si bayan olmak üzere toplam 334 öğretmen araştırmaya katılmıştır.

Tablo 3’ de araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, 308’inin evli, 26’sının bekar oldukları görülmektedir.

Tablo 3.4. Yaş Dağılımı

Yaş	Frekans	%
21-30 yaş arası	29	8,7
31-40 yaş arası	127	38,0
41-50 yaş arası	170	50,9
51 yaş ve üzeri	8	2,4
Toplam	334	100

Tablo 3.5. Meslekteki Yıl Dağılımı

Meslekteki kıdem yılı	Frekans	%
1-10 yıl arası	46	13,8
11-15 yıl arası	61	18,3
16-20 yıl arası	58	17,4
21-25 yıl arası	67	20,1
26 yıl ve üzeri	102	30,5
Toplam	334	100

Tablo 4’ de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %8,7’si 21-30 yaşları arasında, %38,0’i 31-40 yaşları arasında, %50,9’u 41-50 yaşları arasında ve %2,4’ü 51 yaş ve üzerindedir.

Tablo 5’te sınıf öğretmenlerinin meslekteki kıdemleri açısından dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.6. Lisanslı Olarak, Aktif Spor Yapma Durumları Dağılımı

	Frekans	%
Evet	75	22,5
Hayır	259	77,5
Toplam	334	100

Tablo 3.7. İzleyici veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumları

	Frekans	%
Evet	262	78,4
Hayır	72	21,6
Toplam	334	100

Tablo 6’ da araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, “Mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı sporcu olarak aktif spor yaptınız mı?” sorusuna, 75’inin (%22,5) evet, 259’unun (%77,5) hayır cevabını verdiğini görmekteyiz.

Tablo 7’ de “İzleyici olarak veya sağlık için sporla ilgileniyor musunuz?” sorusuna ise, 262’sinin (%78,4) evet, 72’sinin (%21,6) hayır cevabını verdiğini görülmektedir.

Tablo 3.8. Öğrenim Durumu Dağılımı

Öğrenim Durumu	Frekans	%
Ön lisans	214	64,1
Lisans	97	29,0
Diğer fak. veya yük. okul	23	6,9
Toplam	334	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin, 214’ü (% 64,1) ön lisans mezunu, 97’si (% 29,0) lisans ve 23’ü (% 6,9) diğer yükseköğretim kurumlarından mezun olmuşlardır.

2- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ, EĞİTSEL OYUN ÖĞRETİMİ VE UYGULAMASINA YÖNELİK FORMASYON DÜZEYLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİYLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 3.9. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşleri

No	Sınıf öğretmenlerinin Beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili görüşleri	Kesinlikle katılıyorum		katılıyorum		Fikrim yok		Çok az katılıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Beden eğitiminin amaçlarından bir tanesi de, genel eğitimin amaçlarına hareket yoluyla katkıda bulunmaktadır.	150	44,9	169	50,6	7	2,1	6	1,8	2	0,6	334	100
2	İlköğretim I. Kademesinde beden eğitimi derslerine diğer dersler kadar önem verilip, amacına uygun olarak uygulanmaktadır.	43	12,9	92	27,5	4	1,2	126	37,7	69	20,7	334	100
3	İlköğretim I. Kademesinde beden eğitimi dersi saatleri, diğer derslerdeki açıkların kapatılabilmesi içinde kullanılabilir. kullanılabilmektedir.	90	26,9	147	44,0	10	3,0	55	16,5	32	9,6	334	100
4	Beden eğitimi derslerini severek işliyorum.	93	27,8	146	43,7	11	3,3	75	22,5	9	2,7	334	100
5	İlköğretim müfettişleri diğer derslerde olduğu gibi, beden eğitimi dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapmaktadırlar.	17	5,1	28	8,4	11	3,3	52	15,6	226	67,7	334	100
6	İlköğretim I. Kademesinin tüm sınıflarında beden eğitimi derslerini branş öğretmeni yürütmelidir.	210	62,9	62	18,6	6	1,8	27	8,1	29	8,7	334	100
7	Beden eğitimi ve eğitsel oyun üzerine teorik olarak kendimi yeterli buluyorum.	44	13,2	128	38,3	7	2,1	117	35,0	38	11,4	334	100
8	Beden eğitimi derslerinde uygulamada kendimi fiziksel olarak yeterli görmüyorum.	43	12,9	122	36,5	2	0,6	83	24,9	84	25,1	334	100
9	İlköğretim I. kademesinde beden eğitimi dersi ve oyun öğretimine gerekli önemin verildiğine inanıyorum.	25	7,5	81	24,3	5	1,5	141	42,2	82	24,6	334	100
10	Özellikle İlköğretim I. kademesinde haftada 2 ders saati olan beden eğitiminin daha fazla olması gerektiğine inanıyorum	54	16,2	76	22,8	21	6,3	84	25,1	99	29,6	334	100
11	Milli Eğitim Bakanlığınca, sınıf öğretmenlerine yönelik, beden eğitimi derslerinin yeni bilgilerle güncelleştirilmesi ve uygulamada pratiklik kazandırılması açısından seminerler düzenlemelidir.	135	40,4	129	38,6	13	3,9	29	8,7	28	8,4	334	100

Tablo 3.10. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşleri

No	Sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri:	Kesinlikle katılıyorum		katılıyorum		Fikrim yok		Çok az katılıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Oyunun çocuğun fizyolojik, psikolojik, sosyal ve zeka gelişimleri ile sağlık üzerine olan etkilerini iyi biliyorum.	158	47,3	146	43,7	5	1,5	20	6,0	5	1,5	334	100
2	Diğer derslerde öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığını hissedince, kısa bir süre değişik oyunlar oynattığım için, oyundan sonraki öğrenme sürecinin daha verimli geçtiğine inanıyorum.	178	53,3	129	38,6	7	2,1	18	5,4	2	0,6	334	100
3	Oyunlar sayesinde öğrencilerimin hataları, zayıf yanları, yetenekleri ve eğilimleri ile gerçek kişilik özelliklerini tespit edebiliyorum.	134	40,1	171	51,2	12	3,6	12	3,6	5	1,5	334	100
4	Temel eğitimin bütün dallarında, rahatlıkla eğitsel oyunları kullanabiliyorum.	68	20,4	167	50,0	9	2,7	81	24,3	9	2,7	334	100
5	Fiziksel engelli öğrencilerinde hareket ihtiyaçlarının olduğu bilinciyle, engellerini göz önünde bulundurarak oyun uygulamaları yaptırıyorum.	70	21,0	141	42,2	64	19,2	53	15,9	6	1,8	334	100
6	Oyunla eğitimi gerçekleştirebilmek için, yeterli seviyede bilgi ve beceri birikimine sahip olduğumu düşünüyorum.	48	14,4	140	41,9	15	4,5	104	31,1	27	8,1	334	100
7	Oyunlar sayesinde beden eğitimi ve spora yetenekli çocukların okul takımlarında faaliyet göstermelerini teşvik ediyorum.	136	40,7	142	42,5	22	6,6	25	7,5	9	2,7	334	100
8	Oynanacak oyunların sürelerini öğrencilerin sınıf ve yaş seviyelerine göre, önceden mutlaka planlarım.	81	24,3	160	47,9	20	6,0	59	17,7	14	4,2	334	100
9	Oyunların sürelerini belirlerken, çocukların yorgunluk belirtisi göstermeleri benim için bir kriterdir.	70	21,0	190	56,9	17	5,1	43	12,9	14	4,2	334	100
10	Uygulamalarda hareketlerinin gösterilmesinde yetersiz kalıyorum.	29	8,7	116	34,7	16	4,8	87	26,0	86	25,7	334	100

Tablo 3.10. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşleri (DEVAM)

11	Beden eğitimi ve oyun uygulamasına yönelik, sportif açıdan daha yetenekli olduğumu düşündüğüm sınıf öğretmeni arkadaşlarımdan yardım alıyorum.	51	15,3	115	34,4	26	7,8	96	28,7	46	13,8	334	100
12	Oyunların uygulanmasında, kurallara uyulmasına kesinlikle dikkat ederim.	137	41,0	164	49,1	8	2,4	23	6,9	2	0,6	334	100
13	Oynanan bir oyun sonrası başarısız olanları, başarılı olanlardan mutlaka ayırırım.	24	7,2	81	24,3	5	1,5	74	22,2	150	44,9	334	100
14	Uygulamasını yaptırdığım oyun sonrasında, daha önceden hazırlamış olduğum planın amacına ulaşip ulaşmadığını her zaman yargılarım.	72	21,6	173	51,8	13	3,9	57	17,1	19	5,7	334	100

Tablo 10’da Sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 3.11. Sınıf Öğretmenlerinin, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

No	Sınıf Öğretmenlerinin, Beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri:	Kesinlikle katılıyorum		katılıyorum		Fikrim yok		Çok az katılıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum.	48	14,4	95	28,4	19	5,7	112	33,5	60	18,0	334	100
2	Hava şartlarından dolayı, uygulamalı dersleri okul bahçesinde çok az yapabiliyorum.	119	35,6	140	41,9	5	1,5	40	12,0	30	9,0	334	100
3	Beden eğitimi derslerini, hava şartları nasıl olursa olsun, çoğunlukla sınıfta yaparım	11	3,3	25	7,5	5	1,5	99	29,6	194	58,1	334	100
4	Fiziksel yetersizliklerden dolayı eğitsel oyunlara yeteri kadar yer veremiyorum.	91	27,2	120	35,9	7	2,1	64	19,2	52	15,6	334	100
5	Oyun esnasında ve sonrasında çocukların hastalanmaları endişesiyle, oyunla eğitime fazla yer vermiyorum.	20	6,0	55	16,5	16	4,8	116	34,7	127	38,0	334	100

3- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE YAPILAN ANALİZLER

Tablo 3.12. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetleri ile “Mesleğe Başlamadan Önce Veya Sonra Lisanslı Sporcu Olarak Aktif Spor Yapma” Durumlarının Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Evet	Hayır	Toplam
Erkek	f	58	126	184
	%	31,5%	68,5%	100%
Kadın	f	17	133	150
	%	11,3%	88,7%	100%
Toplam	f	75	259	334
	%	22,5%	77,5%	100%

P < 0.05

Tablo 12’de Cinsiyet ile “Mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı sporcu olarak aktif spor yaptınız mı?” değişkenleri arasında, Ki-Kare Analizine göre, kadın ile erkek öğretmenlerin durumu karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmüştür.(P< 0.05)

Tablo 3.13. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetleri ile “İzleyici Olarak Veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme” Durumlarının Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Evet	Hayır	Toplam
Erkek	f	156	28	184
	%	84,8%	15,2%	100%
Kadın	f	106	44	150
	%	70,7%	29,3%	100%
Toplam	f	262	72	334
	%	78,4%	21,6%	100%

P < 0.05

Tablo 13’de Cinsiyet ile “İzleyici olarak veya sağlık için sporla ilgileniyor musunuz?” değişkenleri arasında yapılan Ki-Kare Analiz sonucunda, kadın ile erkek öğretmenler arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmüştür.(P< 0.05)

Tablo 3.14. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Cinsiyet	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Erkek	184	36,93±5,1	5,009	0,001
Bayan	150	34,06±5,3		

P<0,05

Tablo 14’de sınıf öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ortalama derecelerinin karşılaştırılmasına ilişkin t- testi sonucu göre; önemli bir fark düzeyinin olduğu görülmektedir (**P<0,05**)

Tablo 3.15. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre “İlköğretim I. Kademesinde Beden Eğitimi Dersi Saatleri, Diğer Derslerdeki Açıkların Kapatılabilmesi İçinde Kullanılabilmektedir”Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	23	35	5	74	47	184
	%	12,5%	19,0%	2,7%	40,2%	25,5%	100%
Kadın	f	9	20	5	73	43	150
	%	6,0%	13,3%	3,3%	48,7%	28,7%	100%
Toplam	f	32	55	10	147	90	334
	%	9,6%	16,5%	3,0%	44,0%	26,9%	100%

P > 0.05

Tablo 15’de “İlköğretim I. Kademesindeki beden eğitimi dersi saatleri, diğer derslerdeki açıkların kapatılabilmesi içinde kullanılabilmektedir.” ifadesini değerlendiren kadın ve erkek öğretmen gruplarının görüşlerinin karşılaştırılması sonucunda anlamlı bir fark görülmemiştir. (**P > 0.05**)

Tablo 3.16. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Derslerde Olduğu Gibi, Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapmaktadırlar” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	125	28	5	14	12	184
	%	67,9%	15,2%	2,7%	7,6%	6,5%	100%
Kadın	f	101	24	6	14	5	150
	%	67,3%	16,0%	4,0%	9,3%	3,3%	100%
Toplam	f	226	52	11	28	17	334
	%	67,7%	15,6%	3,3%	8,4%	5,1%	100%

P > 0.05

Tablo 16’da “İlköğretim müfettişleri diğer derslerde olduğu gibi, beden eğitimi dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapmaktadırlar.” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. (**P > 0.05**)

Tablo 3.17. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Özellikle İlköğretim I. Kademesinde Haftada 2 Ders Saati Olan Beden Eğitiminin Daha Fazla Olması Gerektiğine İnanıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	47	44	9	44	40	184
	%	25,5%	23,9%	4,9%	23,9%	21,7%	100%
Kadın	f	52	40	12	32	14	150
	%	34,7%	26,7%	8,0%	21,3%	9,3%	100%
Toplam	f	99	84	21	76	54	334
	%	29,6%	25,1%	6,3%	22,8%	16,2%	100%

P < 0.05

Tablo 17’de cinsiyet ile “Özellikle İlköğretim I. kademesinde haftada 2 ders saati olan beden eğitiminin daha fazla olması gerektiğine inanıyorum.” yargısının ki-kare analiz sonucunda, 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılığın ortaya çıktığı görülmektedir.

Tablo 3.18. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Cinsiyet	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Erkek	184	52,3±6,9	2,307	0,022
Bayan	150	50,5±7,2		

P < 0,05

Tablo 18’de ise, sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşleri konusundaki ortalama puanlarının karşılaştırılmasında, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmaktadır. (**P<0,05**)

Tablo 3.19. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre “Oyunla Eğitimi Gerçekleştirebilmek İçin, Yeterli Seviyede Bilgi ve Beceri Birikimine Sahip Olduğumu Düşünüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	11	51	9	85	28	184
	%	6,0%	27,7%	4,9%	46,2%	15,2%	100%
Kadın	f	16	53	6	55	20	150
	%	10,7%	35,3%	4,0%	36,7%	13,3%	100%
Toplam	f	27	104	15	140	48	334
	%	8,1%	31,1%	4,5%	41,9%	14,4%	100%

P > 0.05

Tablo 19’da “Oyunla eğitimi gerçekleştirebilmek için, yeterli seviyede bilgi ve beceri birikimine sahip olduğumu düşünüyorum” yargısına ilişkin elde edilen bilgilere göre öğretmenlerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. (**P > 0.05**)

Tablo 3.20. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Oynanacak Oyunların Sürelerini Öğrencilerin Sınıf ve Yaş Seviyelerine Göre, Önceden Mutlaka Planlarım” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	6	28	7	91	52	184
	%	3,3%	15,2%	3,8%	49,5%	28,3%	100%
Kadın	f	8	31	13	69	29	150
	%	5,3%	20,7%	8,7%	46,0%	19,3%	100%
Toplam	f	14	59	20	160	81	334
	%	4,2%	17,7%	6,0%	47,9%	24,3%	100%

P > 0.05

Tablo 20’de “Oynanacak oyunların sürelerini öğrencilerin sınıf ve yaş seviyelerine göre, önceden mutlaka planlarım.” görüşü ile ilgili 0,05 düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 3.21. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Oyunların Sürelerini Belirlerken, Çocukların Yorgunluk Belirtisi Göstermeleri Benim İçin Bir Kriterdir” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	5	24	9	102	44	184
	%	2,7%	13,0%	4,9%	55,4%	23,9%	100%
Kadın	f	9	19	8	88	26	150
	%	6,0%	12,7%	5,3%	58,7%	17,3%	100%
Toplam	f	14	43	17	190	70	334
	%	4,2%	12,9%	5,1%	56,9%	21,0%	100%

P > 0.05

Tablo 21’de cinsiyete göre “Oyunların sürelerini belirlerken, çocukların yorgunluk belirtisi göstermeleri benim için bir kriterdir.” yargısına ilişkin anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiş, 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 3.22. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Uygulamalarda Hareketlerin Gösterilmesinde Yetersiz Katılıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	16	50	8	52	58	184
	%	8,7%	27,2%	4,3%	28,3%	31,5%	100%
Kadın	f	13	66	8	35	28	150
	%	8,7%	44,0%	5,3%	23,3%	18,7%	100%
Toplam	f	29	116	16	87	86	334
	%	8,7%	34,7%	4,8%	26,0%	25,7%	100%

P < 0.05

Tablo 22’de “Uygulamalarda hareketlerin gösterilmesinde yetersiz katılıyorum.” ifadesini değerlendiren bayan öğretmenlerle erkek öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmektedir.(P < 0.05)

Tablo 3.23. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi ve Oyun Uygulamasına Yönelik, Okulda Beden Eğitimi Branş Öğretmeni Yoksa, Sportif Açıdan Daha Yetenekli Olduğumu Düşündüğüm Sınıf Öğretmeni Arkadaşımdan Yardım Alıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	27	51	16	59	31	184
	%	14,7%	27,7%	8,7%	32,1%	16,8%	100%
Kadın	f	19	45	10	56	20	150
	%	12,7%	30,0%	6,7%	37,3%	13,3%	100%
Toplam	f	46	96	26	115	51	334
	%	13,8%	28,7%	7,8%	34,4%	15,3%	100%

P > 0.05

Tablo 23’de “Beden eğitimi ve eğitsel oyun uygulamasına yönelik, okulda beden eğitimi branş öğretmeni yoksa, sportif açıdan daha yetenekli olduğumu düşündüğüm sınıf öğretmeni arkadaşlarımdan yardım alıyorum.” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 3.24. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre” Uygulamasını Yaptırdığım Oyun Sonrasında, Daha Önceden Hazırlamış Olduğum Planın Amacına Ulaşıp Ulaşmadığını Her Zaman Yargılarım” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	10	27	7	95	45	184
	%	5,4%	14,7%	3,8%	51,6%	24,5%	100%
Kadın	f	9	30	6	78	27	150
	%	6,0%	20,0%	4,0%	52,0%	18,0%	100%
Toplam	f	19	57	13	173	72	334
	%	5,7%	17,1%	3,9%	51,8%	21,6%	100%

P > 0.05

Tablo 24’de “Uygulamasını yaptırdığım oyun sonrasında, daha önceden hazırlamış olduğum planın amacına ulaşip ulaşmadığını her zaman yargılarım.” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Tablo 3.25. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Cinsiyet	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Erkek	184	14,9±3,0	0,815	0,416
Bayan	150	14,6±2,8		

P > 0,05

Tablo 25’de sınıf öğretmenlerinin yine cinsiyetlerine göre, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında önemli bir farklılık belirlenememiştir.(P > 0,05)

Tablo 3.26. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Malzeme, Yer v.b. Konularda İdarenin Destegini Sürekli Görüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	26	68	10	49	31	184
	%	14,1%	37,0%	5,4%	26,6%	16,8%	100%
Kadın	f	34	44	9	46	17	150
	%	22,7%	29,3%	6,0%	30,7%	11,3%	100%
Toplam	f	60	112	19	95	48	334
	%	18,0%	33,5%	5,7%	28,4%	14,4%	100%

P > 0.05

Tablo 26’da “Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum.” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu erkek öğretmenler ile bayan öğretmenlerin görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 3.27. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Oyun Esnasında ve Sonrasında Çocukların Hastalanmaları Endişesiyle, Oyunla Eğitime Fazla Yer Vermiyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	8	23	10	63	80	184
	%	4,3%	12,5%	5,4%	34,2%	43,5%	100%
Kadın	f	12	32	6	53	47	150
	%	8,0%	21,3%	4,0%	35,3%	31,3%	100%
Toplam	f	20	55	16	116	127	334
	%	6,0%	16,5%	4,8%	34,7%	38,0%	100%

P > 0.05

Tablo 27’de görüldüğü gibi “Oyun esnasında ve sonrasında çocukların hastalanmaları endişesiyle, oyunla eğitime fazla yer vermiyorum.” görüşü ile ilgili 0,05 düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arasında, anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır(**P > 0.05**)

4- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEDENİ DURUMLARINA GÖRE YAPILAN ANALİZLER

Tablo 3.28. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Medeni Durum	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evli	308	35,6±5,4	0,141	0,888
Bekar	26	35,5±5,3		

P > 0,05

Tablo 28’de sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına bakıldığında, evli olanların 35,6±5,4, bekar olanların da 35,5±5,3 oranında olması, anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya çıkarmaktadır.(P>0,05)

Tablo 3.29. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Medeni Durum	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evli	308	51,5±7,1	0,009	0,993
Bekar	26	51,5±7,7		

P > 0,05

Tablo 29’da sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarının, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilişkilendirildiğinde, önemli bir farkın olmadığı görülmektedir. (P>0,05)

Tablo 3.30. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Medeni Durum	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evli	308	14,8±2,9	1,243	0,215
Bekar	26	14,1±2,9		

P > 0,05

Tablo 30'da verilen değerlere göre sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarıyla, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ilişkilendirildiğinde önemli bir farkın olmadığı görülmektedir. (**P>0,05**)

5- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE BAŞLAMADAN ÖNCE VEYA SONRA LİSANSLI OLARAK AKTİF SPOR YAPMA DURUMLARINA GÖRE YAPILAN ANALİZLER

Tablo 3.31. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Başlamadan Önce veya Sonra Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumlarına Göre, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Aktif Sporculuk Durumu	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evet (Katıldım)	75	37,7±5,5	3,987	0,001
Hayır (Katılmadım)	259	35,0±5,1		

P<0,05

Tablo 31'de sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı olarak aktif spor yapıp, yapmama durumlarının, beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının arasında önemli bir farkın olduğu görülmektedir (**P<0,05**)

Tablo 3.32. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Özellikle İlköğretim I. Kademesinde Haftada 2 Ders Saati Olan Beden Eğitimi Dersinin Daha Fazla Olması Gerektiğine İnanıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Aktif sporcu olup-olmama durumu		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	f	15	22	3	15	20	75
	%	20,0%	29,3%	4,0%	20,0%	26,7%	100%
Hayır	f	84	62	18	61	34	259
	%	32,4%	23,9%	6,9%	23,6%	13,1%	100%
Toplam	f	99	84	21	76	54	334
	%	29,6%	25,1%	6,3%	22,8%	16,2%	100%

P < 0.05

Tablo 32’de “Özellikle İlköğretim I. kademesinde haftada 2 ders saati olan beden eğitiminin daha fazla olması gerektiğine inanıyorum.” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde, sınıf öğretmenlerinin aktif sporcu olup-olmama durumlarına göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır.(P > 0.05)

Tablo 3.33. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Başlamadan Önce veya Sonra Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumlarına Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Aktif Sporculuk Durumu	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evet (Katıldım)	75	53,8±7,6	3,329	0,001
Hayır (Katılmadım)	259	50,8±6,8		

P < 0,05

Tablo 33’de, sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı olarak aktif spor yapma durumlarının, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle arasında önemli bir farkın olduğu belirlenmiştir (P<0,05)

Tablo 3.34. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Oyunla Eğitimi Gerçekleştirebilmek İçin, Yeterli Seviyede Bilgi ve Beceri Birikimine Sahip Olduğumu Düşünüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Aktif sporcu olup-olmama durumu		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
		Evet	f	4	12	6	34
	%	5,3%	16,0%	8,0%	45,3%	25,3%	100%
Hayır	f	23	92	9	106	29	259
	%	8,9%	35,5%	3,5%	40,9%	11,2%	100%
Toplam	f	27	104	15	140	48	334
	%	8,1%	31,1%	4,5%	41,9%	14,4%	100%

P < 0.05

Tablo 34’de “Oyunla eğitimi gerçekleştirebilmek için, yeterli seviyede bilgi ve beceri birikimine sahip olduğumu düşünüyorum.” yargısı ile öğretmenlerin aktif sporcu olup-olmama durumları arasında yapılan ki-kare testine göre, 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. (**P < 0.05**)

Tablo 3.35. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi ve Oyun Uygulamasına Yönelik, Okulda Beden Eğitimi Branş Öğretmeni Yoksa, Sportif Açıdan Daha Yetenekli Olduğunu Düşündüğüm Sınıf Öğretmeni Arkadaşlarımdan Yardım Alıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Aktif sporcu olup-olmama durumu		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
		Evet	f	10	20	6	26
	%	13,3%	26,7%	8,0%	34,7%	17,3%	100%
Hayır	f	36	76	20	89	38	259
	%	13,9%	29,3%	7,7%	34,4%	14,7%	100%
Toplam	f	46	96	26	115	51	334
	%	13,8%	28,7%	7,8%	34,4%	15,3%	100%

P > 0.05

Tablo 3.36. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Başlamadan Önce Veya Sonra Lisanslı Olarak Aktif Spor Yapma Durumlarına Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

Aktif Sporculuk Durumu	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evet (Katıldım)	75	15,09±2,7	0,918	0,359
Hayır (Katılmadım)	259	14,73±3,0		

P > 0,05

Tablo 36’da sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı olarak aktif spor yapıp,yapmama durumlarının yapılan t-testi sonucuna göre, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlarda farkın olmadığı belirlenmiştir (**P > 0,05**)

Tablo 3.37. Sınıf Öğretmenlerinin Aktif Sporcu Olup Olmama Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Malzeme, Yer v.b. Konularda İdarenin Desteğini Sürekli Görüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Aktif sporcu olup-olmama durumu		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
		Evet	f	11	21	5	24
	%	14,7%	28,0%	6,7%	32,0%	18,7%	100%
Hayır	f	49	91	14	71	34	259
	%	18,9%	35,1%	5,4%	27,4%	13,1%	100%
Toplam	f	60	112	19	95	48	334
	%	18,0%	33,5%	5,7%	28,4%	14,4%	100%

P > 0.05

Tablo 37’de görüldüğü gibi “Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum” ifadesini değerlendiren öğretmenlerin, aktif sporcu olup-olmama durumlarına göre karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemektedir.

6- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İZLEYİCİ OLARAK VEYA SAĞLIK İÇİN SPORLA İLGİLENME DURUMLARINA GÖRE YAPILAN ANALİZLER

Tablo 3.38. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumlarına Göre , Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumları	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evet (İlgilendim)	262	36,4±5,2	5,648	0,001
Hayır (İlgilenmedim)	72	32,6±4,8		

P < 0,05

Tablo 38’de sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili görüşlerinin, izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenip-İlgilenmeme durumuna göre karşılaştırması sonucunda, ilgilenenlerin ortalama puanlarının 36,4±5,2 iken, ilgilenmeyenlerin ortalama puanlarının 32,6±4,8 olarak tespit edilmesi anlamlı bir farklılığı ortaya çıkartmaktadır.(**P < 0,05**)

Tablo 3.39. Sınıf Öğretmenlerinin Sporla İlgilenip, İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi Derslerini Severek İşliyorum”Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Sporla ilgilenip-İlgilenmeme durumları	Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	
Evet	f	4	46	6	121	85	262
	%	1,5%	17,6%	2,3%	46,2%	32,4%	100%
Hayır	f	5	29	5	25	8	72
	%	6,9%	40,3%	6,9%	34,7%	11,1%	100%
Toplam	f	9	75	11	146	93	334
	%	2,7%	22,5%	3,3%	43,7%	27,8%	100%

P < 0.05

Tablo 3.40. Sınıf Öğretmenlerinin Sporla İlgilenip, İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Özellikle İlköğretim I. Kademesinde Haftada 2 Ders Saati Olan Beden Eğitiminin Daha Fazla Olması Gerektiğine İnanıyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Sporla ilgilenip- ilgilenmeme durumları		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	f	69	69	13	65	46	262
	%	26,3%	26,3%	5,0%	24,8%	17,6%	100%
Hayır	f	30	15	8	11	8	72
	%	41,7%	20,8%	11,1%	15,3%	11,1%	100%
Toplam	f	99	84	21	76	54	334
	%	29,6%	25,1%	6,3%	22,8%	16,2%	100%

P < 0.05

Tablo 3.41. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak Veya Sağlık İçin Sporla İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Milli Eğitim Bakanlığınca, Sınıf Öğretmenlerine Yönelik, Beden Eğitimi Derslerinin Yeni Bilgilerle Güncelleştirilmesi ve Uygulamada Pratiklik Kazandırılması Açısından Seminerler Düzenlemelidir” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Sporla ilgilenip- ilgilenmeme durumları		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	f	18	21	8	100	115	262
	%	6,9%	8,0%	3,1%	38,2%	43,9%	100%
Hayır	f	10	8	5	29	20	72
	%	13,9%	11,1%	6,9%	40,3%	27,8%	100%
Toplam	f	28	29	13	129	135	334
	%	8,4%	8,7%	3,9%	38,6%	40,4%	100%

P < 0.05

Tablo 41’de “Milli Eğitim Bakanlığınca, sınıf öğretmenlerine yönelik, beden eğitimi derslerinin yeni bilgilerle güncelleştirilmesi ve uygulamada pratiklik kazandırılması açısından seminerler düzenlemelidir.” görüşü ile öğretmenlerin sporla sağlık veya izleyici olarak ilgilenip-ilgilenmeme durumlarına göre, 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığa rastlanılmıştır. (**P < 0.05**)

Tablo 3.42. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumlarına Göre, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumları	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evet (İlgilendim)	262	52,0±7,0	2,687	0,008
Hayır (İlgilenmedim)	72	49,5±7,1		

P < 0,05

Tablo 42’de sınıf öğretmenlerinin izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenme durumlarının, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşlerinin karşılaştırması sonrasında önemli bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. (**P < 0,05**)

Tablo 3.43. Sınıf Öğretmenlerinin İzleyici Olarak Veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumlarına Göre, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t - test)

İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla İlgilenme Durumları	n	Aritmetik Ortalama ± Standart Hata	t	p
Evet (İlgilendim)	262	14,7±2,9	-0,327	0,744
Hayır (İlgilenmedim)	72	14,9±3,0		

P > 0,05

Tablo 43’de, sınıf öğretmenlerinin İzleyici Olarak veya Sağlık İçin Sporla ilgilenme durumlarının, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasında önemli bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır. (**P>0,05**)

Tablo 3.44. Sınıf Öğretmenlerinin Sporla İlgilenip, İlgilenmeme Durumlarına Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Malzeme, Yer v.b. Konularda İdarenin Desteğini Sürekli Görüyorum” Görüşüne İlişkin Ki-Kare Test Sonucu

Sporla ilgilenip- ilgilenmeme durumları		Kesinlikle Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Evet	f	46	89	14	73	40	262
	%	17,6%	34,0%	5,3%	27,9%	15,3%	100%
Hayır	f	14	23	5	22	8	72
	%	19,4%	31,9%	6,9%	30,6%	11,1%	100%
Toplam	f	60	112	19	95	48	334
	%	18,0%	33,5%	5,7%	28,4%	14,4%	100%

P > 0.05

Tablo 44’ de “Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum.” ifadesini değerlendiren sporla sağlık veya izleyici olarak ilgilenen ve ilgilenmeyen öğretmenlerin durumlarına göre karşılaştırıldığında gruplar arası görüş farklılıkları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (**P > 0.05**)

7- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKTEKİ KIDEMLERİ İLE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI, EĞİTSEL OYUN ÖĞRETİMİ VE UYGULAMASINA YÖNELİK FORMASYON DÜZEYLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI SONUCU ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 3.45. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Yıl Açısından, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi

VARYASYON KAYNAĞI	SD	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	4	133,160	33,290	1,143	0,336
Grup İçi	329	9585,442	29,135		

P > 0,05

Tablo 45’ de sınıf öğretmenlerinin meslekteki yıl açısından, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili görüşlerinin karşılaştırmasında önemli bir ilişki bulunamamıştır (**P>0,05**)

Tablo 3.46. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi

VARYASYON KAYNAĞI	SD	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	4	235,687	58,922	1,158	0,329
Grup İçi	329	16745,765	50,899		

P > 0,05

Tablo 46’da sınıf öğretmenlerinin meslekî kıdem açısından, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır (**P>0,05**)

Tablo 3.47. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Beden Eğitimi ve Eğitsel Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Varyans Analizi

VARYASYON KAYNAĞI	SD	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	4	92,214	23,053		
Grup İçi	329	2882,277	8,761	2,631	0,034

P < 0,05

Tablo 47’de sınıf öğretmenlerinin meslekî kıdem açısından, beden eğitimi ve eğitsel oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasında önemli düzeyde bir ilişki bulunmuştur.(**P<0,05**)

8- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENİM DURUMLARI İLE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI, EĞİTSEL OYUN ÖĞRETİMİ VE UYGULAMASINA YÖNELİK FORMASYON DÜZEYLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI SONUCU ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 3.48. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Açısından, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi

VARYASYON KAYNAĞI	SD	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	2	55,417	27,709		
Grup İçi	331	9663,185	29,194	0,949	0,388

P > 0,05

Tablo 48’de sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumları açısından, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili görüşlerinin karşılaştırılmasında önemli bir ilişkinin olmadığı belirlenmiştir (**P>0,05**).

Tablo 3.49. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Varyans Analizi

VARYASYON KAYNAĞI	SD	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	2	32,008	16,004	0,313	0,732
Grup İçi	331	16949,444	51,207		

P > 0,05

Tablo 49’de sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumları açısından, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesinde önemli bir ilişkinin olmadığı belirlenmiştir (**P > 0,05**)

Tablo 3.50. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Açısından, Beden Eğitimi ve Eğitsel Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Varyans Analizi

VARYASYON KAYNAĞI	SD	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	2	6,156	3,078	0,343	0,710
Grup İçi	331	2968,335	8,968		

P > 0,05

Tablo 50’de sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumları açısından, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. (**P > 0,05**)

9- SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞLARI İLE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI, EĞİTSEL OYUN ÖĞRETİMİ VE UYGULAMASINA YÖNELİK FORMASYON DÜZEYLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI SONUCU ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 3.51. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşları Açısından, Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları ile İlgili Görüşlerinin Kruskal-Wallis Testi

Yaş	n	Ortalama Rank	SD	Ki-Kare	P
21-30 yaşları arası	29	167,60	3	6,194	0,103
31-40 yaşları arası	127	152,04			
41-50 yaşları arası	170	179,73			
51 yaş ve üzeri	8	152,69			
Toplam	334				

P > 0,05

Tablo 51’de sınıf öğretmenlerinin yaşları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarına yönelik görüşlerinin, Kruskal-Wallis testi yapılarak değerlendirilmesi sonucunda önemli bir farklılığa rastlanılmamıştır.(**P>0,05**).

Tablo 3.52. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşları Açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Kruskal-Wallis Testi

Yaş	n	Ortalama Rank	SD	Ki-Kare	P
21-30 yaşları arası	29	143,66	3	3,377	0,337
31-40 yaşları arası	127	162,27			
41-50 yaşları arası	170	175,66			
51 yaş ve üzeri	8	163,44			
Toplam	334				

P > 0,05

Tablo 52’de sınıf öğretmenlerinin yaşları açısından, Eğitsel Oyun Öğretimi ve Uygulamasına Yönelik Formasyon Düzeyleriyle İlgili Görüşlerinin Kruskal-Wallis testi yapılarak değerlendirilmesi sonucunda önemli bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. ($P>0,05$)

Tablo 3.53. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşları Açısından, Beden Eğitimi ve Eğitsel Oyun Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Yaş	n	Ortalama Rank	SD	Ki-Kare	P
21-30 yaşları arası	29	110,24	3	12,003	0,007
31-40 yaşları arası	127	172,14			
41-50 yaşları arası	170	174,83			
51 yaş ve üzeri	8	145,75			
Toplam	334				

$P < 0,05$

Tablo 53’de sınıf öğretmenlerinin yaşları açısından, beden eğitimi ve eğitsel oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri yine Kruskal-Wallis testi yapılarak değerlendirilmiş ve sonucunda anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. ($P<0,05$). 41-50 yaşları arasındaki sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve eğitsel oyun öğretiminde daha fazla sorunla karşılaştıkları ortaya çıkmaktadır.

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada Afyon il merkezi ve merkeze bağlı köy ilköğretim okullarında, beden eğitimi derslerini de yürüten sınıf öğretmenlerine, beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları, karşılaştıkları sorunları ve eğitsel oyun uygulamasındaki formasyon düzeyleri ve görüşlerini tespit etmeye yönelik anket uygulanmıştır.

Anketten elde edilen veriler SPSS 11.5 paket programında frekans ve yüzde (%) dağılımları yapılmış, ilişkilendirmelerde ise, Ki-Kare (χ^2), Varyans, Kruskal Wallis ve t-Testi analizleri yapılarak, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf ğretmenleri ‘‘Mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı sporcu olarak aktif spor yaptınız mı?’’ sorusuna, 75’inin (%22,5) evet, 259’unun (%77,5) hayır cevabını verirken, , ‘‘İzleyici olarak veya sağlık için sporla ilgileniyormusunuz?’’ sorusuna, 262’sinin (%78,4) evet, 72’sinin (%21,6) hayır cevabını verdiğini görülmektedir. Burada sınıf ğretmenlerinin büyük çoğunluğunun bir şekilde sporun içerisinde bulunduğunu belirlenmiştir. Ama lisanslı olarak spor yapanların oranı oldukça az olmakta, bu durumda ülkemiz gerçekleriyle örtüşmektedir. Çünkü lkemizde de lisanslı sporcu sayısı maalesef gelişmiş ülkelere oranla oldukça düşük seviyelerdedir.(54)

Doğan’ın yaptığı bir araştırmada Uşak ilindeki sınıf öğretmenleri, ilköğretim I. kademesindeki beden eğitimi dersini %98.5 oranında yararlı görürken, %64’ okullarda beden eğitimi dersinin amacına uygun işlenmediğini, %47’si ise kendilerini bu derste başarılı bulmadıklarını ifade etmişlerdir.(55) Bu çalışmada da bu ifadeyi destekler niteliktedir.

Çöker'in yaptığı bir çalışmada ise; Sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun (%91) beden eğitimi derslerinin amaçlarına ulaşmadığı ifade edilmektedir. Bulgular arasında öğretmenlerin yeterliliği, beden eğitimi dersinin amaçlarının gerçekleştirilmesini etkileyen önemli bir faktör olarak yer almaktadır.(56)

“Mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı sporcu olarak aktif spor yaptınız mı?” sorusuna katılımcı sınıf öğretmenlerinin %22,5'i evet derken, cinsiyetleri ile karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmüştür. Erkek öğretmenlerin %31,5'i “Evet” derken, Bayan öğretmenlerin %11,3'ü “Evet” diye cevaplamışlardır.($P<0.05$). Bu da erkek sınıf öğretmenlerinin, bayan sınıf öğretmenlerine göre sporla aktif olarak ilgilenme durumunda daha katılımcı olduklarını göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerine yönelik Manisa il merkezindeki ilköğretimlerde yapılan bir araştırmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 16'sı beden eğitimi derslerinde ders yaptıklarını, % 84'ü diğer faaliyetlerle ilgilendikleri için beden eğitimi derslerinin yapılmadığını ifade etmişlerdir.(27) Bu durum bizim çalışmalarımızdaki erkek sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle paralellik göstermektedir.

“Özellikle İlköğretim I. kademesinde haftada 2 ders saati olan beden eğitiminin daha fazla olması gerektiğine inanıyorum” görüşü ile ilgili analiz sonucunda bayan ile erkek öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlı bir farklılık görülmüştür. Erkek öğretmenler %21,7 oranında, bayanlar ise %9,3 oranında bu fikri desteklemişlerdir.

Sınıf öğretmenlerin cinsiyetlerine göre eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri konusundaki ortalama derecelerinin t-testine göre yapılan analizi sonucunda, erkek sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarının $52,3 \pm 6,9$ olduğu, bayan öğretmenlerin ise, $50,5 \pm 7,2$ olduğu görülmüştür. ($P < 0,05$) Bu farklılık sonucunda da bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla formasyon düzeyleri açısından kendilerini daha yetersiz buldukları söylenebilir.

Ankara ilinde yapılan benzer çalışmada da, beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin % 85'i, kendilerini derslerde az yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir.(57)

Yine Uşak ilinde yapılan çalışmada, sınıf öğretmenleri beden eğitimi formasyon düzeylerinin yetersizliğini kendileri için en önemli problem olarak belirtmişlerdir.(55)

Sınıf öğretmenlerinin %56,3'ü, oyunla eğitimi gerçekleştirebilmek için, yeterli seviyede bilgi ve beceri birikimine sahip olduklarını, %72,2'sinin, oynanacak oyunların sürelerini öğrencilerin sınıf ve yaş seviyelerine göre, önceden mutlaka planladıklarını, ayrıca %77,3'ü de, oyunların sürelerini belirlerken, çocukların yorgunluk belirtisi göstermelerinin belirleyici bir kriter olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüş, sınıf öğretmenlerin erkek ve bayan olmalarına göre anlamlı bir farklılık ifade etmemektedir. ($P > 0,05$) Başka bir ifadeyle, hangi cinsiyet olursa olsun öğretmenlerin ilgili görüş hakkında birbirlerine yakın düşündükleri görülmektedir.

Bayan öğretmenler, erkek öğretmenlere göre beden eğitimi dersi uygulamalarında, özellikle yapılacak hareketlerin gösterilmesinde kendilerini

yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir.(**P<0.05**) Bu durumda erkek öğretmenlerin, bayan öğretmenlere göre uygulamalardaki başarılarını daha yüksek gördükleri anlaşılmaktadır.

Yine sınıf öğretmenlerinin “Uygulamasını yaptırdığım oyun sonrasında, daha önceden hazırlamış olduğum planın amacına ulaşip ulaşmadığını her zaman yargılarım.” görüşünü %73,4 oranında desteklediği ve bu görüşün cinsiyet değişkeni ile karşılaştırılmasının sonucunda anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Gerek bu araştırmada, gerekse diğer araştırmacıların çalışmalarında, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersleriyle ilgili formasyonlarının yetersizliği dikkati çekmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini %51,5 oranında görmediklerini, %42,8'i de idarenin desteğini aldıklarını ifade etmişlerdir.

Manisa il merkezinde yapılan benzer çalışmada, beden eğitimi derslerini de yürüten sınıf öğretmenlerinden okulda araç-gereç bulunmamasından yakınanların oranı % 40 olmuştur.(27)

Bizim bulgumuzu destekleyen başka bir çalışmada ise; Beden eğitimi dersinin ilkokullarda amacına yönelik işlenmediğinin, bunun en başta gelen sebebinin de okulların yer, araç-gereç imkanları bakımından yetersizliği olarak belirtilmesidir.(55)

Yine Ankara ilinde yapılan çalışmada beden eğitimi derslerinde araç-gereçlerden hiç yararlanmıyoruz diyen öğretmenlerin oranı % 84 iken, okul

yöneticilerinin beden eğitimi etkinliklerini % 54 oranında destekledikleri görülmüştür.(57)

Tüm bu değerlendirmeler beden eğitimi derslerinin işlenişindeki problemler konusunda, araç-gereçlerin yetersizliğini ve idarenin tutumunun önemli olduğunu göstermektedir.

Mesleğe başlamadan önce veya sonra sınıf öğretmenlerinin lisanslı olarak aktif spor yapıp-yapmama durumlarının, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile yapılan t-testi sonucuna göre değerlendirildiğinde; aktif sporcuların $37,7 \pm 5,5$, aktif sporcu olmayanların $35,0 \pm 5,1$ oranında olduğu belirlenmiştir. Bu istatistiki olarak da önemli bir farkın olduğunu göstermektedir.($P < 0.05$) Sınıf Öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce ve sonraki süreçte aktif spor yapmış olmalarının beden eğitimi derslerine karşı yaklaşımlarını da etkileyebilmektedir. Kendi yaşamları için önemli olan egzersiz olgusunu öğrencilerine aktarabilecekleri düşünülmektedir.

Aktif spor yapan ve beden eğitimi ders saatinin haftada 2 saatten daha fazla olması gerektiğine inanan (%46,7) ve inanmayan (%36,7) sınıf öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.($P < 0.05$) Aktif spor yapmayanların beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istememeleri göstermektedir ki, bu da sporsal aktiviteyi tanımadıklarıyla ifade edilebilir.

1985 yılında Amerika’da “Ulusal Çocuk ve Gençlik-Dinçlik (NCYFS II)” araştırması yapılmıştır. Araştırmada 6 ila 9 yaş arasındaki Amerika’lı çocukların dinçlik ve aktivite alışkanlıkları hakkında üç grup soru sorulmuş, araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan birisi çocukların ders dışı boş zamanlardaki spor etkinliklerinden daha çok hoşlandıklarıdır. Haftalık ders saatlerini arttırmadan ziyade boş

zamanlardaki spor etkinlikleri çocuklar açısından dinçliği daha çok teşvik ettiği saptanmıştır.(58)

Bu durumda haftalık ders saatlerinin artırılmasından ziyade, öğrencilerin boş zamanlarını artırma veya bu boş zamanlardaki sportif yönlendirmenin daha etkili olabileceği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı olarak aktif spor yapmış olma durumlarına göre, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri t-testine göre karşılaştırılmış ve sonucunda; spor yapanların $53,8 \pm 7,6$ iken, yapmayanların $50,8 \pm 6,8$ olduğu belirlenmiştir. Bu değerlerde bize anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir.($P < 0,05$) Sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce ve sonraki süreçte aktif spor yapmış olmaları, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeylerinde olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

Çalışmada “Milli Eğitim Bakanlığı’nca, sınıf öğretmenlerine yönelik, beden eğitimi derslerinin yeni bilgilerle güncelleştirilmesi ve uygulamada pratiklik kazandırılması açısından seminerler düzenlemelidir.” görüşünü sınıf öğretmenlerinin %79’nun desteklediğini görülmektedir.

Uşak ilinde yapılan benzer çalışmada, sınıf öğretmenlerinin %54.4’ü formasyon eğitimine ihtiyaç duyduklarını, ayrıca; %89.8’i bu dersi branş öğretmenlerinin yürütmesi gerektiğini belirtmişlerdir.(55)

Ankara ilinde yapılan çalışmada ise; öğretmenlerin % 93’ü beden eğitimi dersini verebilmek için özel yeteneğin gerekliliğini vurgulamış, beden eğitimi

formasyon kursu isteyenlerin oranı ise % 98 olmuştur. Araştırmada başarılı öğrencilerin spora yönlendirilmediği de tespit edilmiştir.(57)

Ayrıca, Manisa il merkezinde yapılan çalışmada araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 98'i beden eğitimi dersinin branş öğretmenleri tarafından verilmesini istemişlerdir.(27)

Eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşlerini değerlendirdiğimiz yargılarda “oyunla eğitimi gerçekleştirebilmek için, yeterli seviyede bilgi ve beceri birikimine sahip olduğumu düşünüyorum” %76,6 oranında görüşü ifade eden öğretmenlerin aktif sporcu olup olmama durumlarına göre karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığı ortaya koymaktadır.(**P<0.05**)

Aktif sporculuk yapan sınıf öğretmenlerinden, sportif açıdan daha yetenekli olduğunu düşündüğüm arkadaşlarından yardım alıyorum diyenlerin oranı; %52.0, yardım almıyorum diyenlerin ise; %48,0'dır. İstatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Ankara ilköğretim okullarında yapılan çalışmada aynı yaş grubundaki çocukların beden eğitimi dersini yürüten sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin etkisi karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada çocukların temel motorik özelliklerinden çabukluk, kuvvet, esneklik ve sıçrama kuvveti üzerinde yapılan ölçümleri değerlendirilmiş, bu araştırmada ilkokul birinci sınıflarda anlamlı bir fark görülmemiştir. Diğer iki, üç, dört ve beşinci sınıflarda yapılan çabukluk, kuvvet, esneklik ve sıçrama kuvveti ölçümlerinde branş öğretmenleri tarafından yürütülen sınıflardaki öğrencilerin daha iyi değerlere sahip oldukları gözlenmiştir. Öneriler

kısımında ilkokullardaki beden eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girmesi savunulmuştur.(59)

1985 yılında Amerika’da yapılan İlköğretim düzeyindeki çocuklarda yapılan başka bir çalışmada ankete katılan çocukların % 97’si beden eğitimi programlarına kayıtlı olduğu; beden eğitimi programlarına kayıtlı olan çocuklarında % 36,4’ünün haftada ortalama üç gün beden eğitimi derslerine katıldığı belirlenmiştir; Ancak öğrencilerin % 76’sı beden eğitimi dersi için sınıf öğretmenini tercih etmediklerini, % 83’ü haftada en az bir kez beden eğitimi uzmanı ile derse girdiklerini söylemiştir.(58)

Sınıf öğretmenlerinden mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı olarak aktif spor yapanların, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin ortalamaları; aktif spor yapanların $15,09 \pm 2,7$ iken, yapmayanların $14,73 \pm 3,0$ oranında olduğu belirlenmiştir. Bu değerlere göre, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasında önemli bir farkın olmadığı görülmektedir.**(P>0,05)** Sınıf öğretmenlerinin mesleğe başlamadan önce ve sonraki süreçte aktif spor yapmalarının, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlarda etkili olmadığı söylenebilir.

Yine, “Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum” ifadesini değerlendiren öğretmenlerin, aktif sporcu olup olmama durumlarına göre karşılaştırılmasında, anlamlı bir sonuçla karşılaşılmıştır.**(P<0.05)**

Samsun ilinde elit düzeydeki sporcular ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek okullarında da öğrenim gören öğrencilere yönelik yapılan bir çalışmada; öğrencilerin

spora yönlendirmelerinde öncelik sırası bakımından öğretim kurumlarının geri planda kalması, buralardaki tesis, malzeme, araç-gereç ve teknik donanım gibi unsurlara bağlı olarak beden eğitimi derslerinin amacına uygun işlenmediği veya işlenemediği fikrini kuvvetlendirmektedir.(60)

Sınıf öğretmenlerinin izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenme durumlarının, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili görüşlerinin karşılaştırması arasında önemli bir farkın olduğu görülmektedir.(**P<0,05**). Sınıf öğretmenlerinin izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgileniyor olmalarının beden eğitimi dersine olan tutumlarını olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz.

Yapılan Ki-Kare Analizi sonucu; sınıf öğretmenlerinin sporla ilgilenip- ilgilenmeme durumlarıyla, beden eğitimi derslerini severek işleme durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.(**P<0.05**) Sporla sağlık veya izleyici olarak ilgilenenlerin beden eğitimi derslerinde daha istekli olduklarını ve dersleri severek işlediklerini anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin sporla bir şekilde ilgili ve alakalı olmaları, beden eğitimi derslerine bakış açısını değiştirmektedir. Sınıf öğretmenlerinin spordan uzak kalmamalarının sağlanması, beden eğitimi derslerindeki verimliliği mutlaka artıracaktır. Ayrıca sporla izleyici olarak veya uygulayarak ilgilenen sınıf öğretmenlerinin, özellikle İlköğretim I. kademesinde haftada 2 ders saati olan beden eğitimi derslerinin daha fazla olması gerekliliğine inanıyor olmasında da, sınıf öğretmenlerinin sporla yakın ilgilenmelerinin olumlu etkilerini görmek mümkün olmaktadır.

İstanbul'da 522 veli ve öğrenci üzerinde yapılan anket sonucunda 2 saatlik beden eğitimi dersini yetersiz bulan velilerin oranı % 59, öğrencilerin oranı ise % 67 olmuştur.(61)

“Milli Eğitim Bakanlığı’na, sınıf öğretmenlerine yönelik, beden eğitimi derslerinin yeni bilgilerle güncelleştirilmesi ve uygulamada pratiklik kazandırılması açısından seminerler düzenlemelidir.” görüşüne katılanlarla (%82,1), katılmayanlar (%17,9) arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. (**P<0,05**) Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerin yeni bilgilerle güncelleştirilmek istedikleri görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersini işlemek için yeterli olmamaları öğretmen yönetici ve velilerin de bu dersi önemsememelerine, beden eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesini engelleyen en önemli faktörler arasında olduğu tespit edilmiştir.(56)

Sınıf öğretmenlerinin izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenip, ilgilenmeme durumlarının, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleriyle ilgili görüşleri açısından bakıldığında; ilgilenenlerin ortalama puanları $52,0 \pm 7,0$ iken, ilgilenmeyenlerin $49,5 \pm 7,1$ oranında olduğu görülmektedir. (**P<0,05**) Bu durum sınıf öğretmenlerinin izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenmelerinin, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeylerinde etkili olduğunu göstermektedir. Sadece aktif olarak spor yapmanın dışında, izleyici olarak da sporun içinde olmanın insanları sportif açıdan geliştirebilecekleri söylenebilir.

Yine izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenenlerin, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında ortaya çıkan ortalama puanları; ilgilenenlerin $15,09 \pm 2,7$ iken, ilgilenmeyenlerin $14,73 \pm 3,0$ olduğu görülmüştür. (**P>0,05**) Bu değerlere göre, sınıf öğretmenlerinin

izleyici olarak veya sağlık için sporla ilgilenip, ilgilenmeme durumlarının, beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlarda etkili olmadığı söylenebilir. Ayrıca; “Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum.” ifadesini değerlendiren sınıf öğretmenlerinin, sporla bir şekilde ilgili olup olmamalarının karşılaştırılmasında da, gruplar arası görüş farklılıklarının istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı görülmüştür. **(P>0,05)**

Yapılan araştırmanın bir başka boyutunda da, sınıf öğretmenlerinin meslekteki yıl açısından, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeylerinin Varyans Analizi ile karşılaştırması sonucunda önemli bir ilişki bulunamamıştır **(P>0,05)**

Bunun yanında, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem açısından, beden eğitimi ve eğitsel oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasında Varyans Analizi sonucunda önemli bir farklılık bulunmuştur. **(P<0,05)** Daha fazla hizmet süresine sahip öğretmenler, mesleğe yeni başlayan genç öğretmenlere oranla, beden eğitimi ve eğitsel oyun uygulamasıyla ilgili sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Aslında tüm öğretmenlerin aynı sorunlarla karşılaştıkları, fakat deneyimli öğretmenlerin bunu daha cüretkar olarak ifade edebildikleri düşünülebilir.

Ayrıca; sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumlarına göre, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları, eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeyleri ve beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin, Varyans Analizi ile karşılaştırılmasında önemli bir ilişkinin olmadığı belirlenmiştir. **(P>0,05)** Sınıf öğretmenlerinin ön lisans veya lisans durumlarıyla karşılaştırılmasında, öğrenim durumunun bu değişkenler üzerinde etkili olmadığı görülmüştür.

Uşak ilinde yapılan benzer çalışmada da, bulgularımızı destekler mahiyette bir sonuç elde edilmiştir. Formasyon ve ders uygulamalarındaki yetersizlik düzeylerini değerlendirmede sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu ve derslere girdikleri sınıf düzeyleri arasında da 0.05 seviyesinde bir farklılık görülmemiştir. (55)

Sınıf öğretmenlerinin yaşları açısından, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ilgili görüşleri ve eğitsel oyun öğretimi ve uygulamasına yönelik formasyon düzeylerinin, Kruskal-Wallis testi yapılarak değerlendirilmesi sonucunda istatistiki olarak bir farklılığın olmadığı ifade edilmiştir. ($P > 0,05$)

Bunun yanında, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaşları ile beden eğitimi ve oyun öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin Kruskal-Wallis testi yapılarak karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. ($P < 0,05$). 41-50 yaşları arasındaki sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun öğretiminde daha fazla sorunla karşılaştıkları ortaya çıkmaktadır. 21-30 yaşları arasındaki genç öğretmenlerin ise sorunlar konusunda daha az problem yaşadıklarını söylemek mümkün olmaktadır. Bu durum ilerleyen yaşlardaki insanların fiziksel aktivitelerde daha çok zorlandıklarıyla da ifade edilebilir.

5. SONUÇ

1. Eğitim Fakülteleri'nin sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin spor tesis, araç-gereç ve malzeme imkanlarından gerektiği gibi yararlanabilmeleri sağlanmalı ve aktif spor yapabilmelerinin önü açılmalıdır.
2. İdareciler tarafından, erkek sınıf öğretmenleri gibi, bayan sınıf öğretmenlerinin de spora ilgilerini artırmak amacıyla, hem öğrenim düzeyinde, hem de meslek yaşamlarında rahatça spor yapabilmeleri sağlanmalı ve teşvik edilmelidir.
3. Okul idarecilerinin beden eğitimi ders saatlerinde, diğer derslerin yapılmaması konusunda hassasiyetle durmaları, beden eğitimi derslerinin verimliliğini artıracaktır.
4. Beden eğitimi derslerinin amacına ulaşması için, ilköğretim müfettişlerinin sınıf öğretmenlerine yönelik denetim ve yönlendirmelerinde daha dikkatli davranmaları etkili olacaktır.
5. Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu beden eğitimi dersi ve oyun öğretiminde formasyon düzeylerini yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu yetersizliklerinin giderilmesi için hizmet içi seminerlerin düzenlenmesi faydalı olacaktır.
6. İlköğretim I. kademedeki de Beden eğitimi derslerini branş öğretmenlerinin yürütmesi sağlanmalıdır.

7. Sınıf öğretmenleri diğer derslerde de eğitsel oyun uygulamalarının öğretici ve eğitici etkisinden faydalanabilmelidir.
8. Konuyla ilgili daha kapsamlı araştırmaların yapılması, beden eğitimi ve eğitsel oyun uygulamalarındaki problemlerin belirlenmesinde ve çözüm yollarının bulunmasında etkili olacaktır.

6. KAYNAKLAR

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1982.) 59. Madde, b fıkrası.
2. Millî Eğitim Temel Kanunu.(1973), (1739 S.K.)”, Resmî Gazete 1457:24 Haziran.
3. Koçyiğit F., Öztürk F.(1991). İlkokul ve İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi Uygulama Sorunu, (I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu), M.E.B. Yayınları, İzmir.
4. Grössing S.(1991). Beden-Spor-Hareket, (Çev: Adnan Orhun), (I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu), M.E. B. Yayınları, İzmir.
5. Hollingsworth P.M., Hoover K.H.(1999). *İlköğretimde Öğretim Yöntemleri*, (Çev: Tanju Gürkan, Erten Gökçe, Duygu Güler), Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.
6. Koç N.(1981). Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamasının Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma, A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 104, Ankara.
7. Gündüz N.(1992) “Beden Eğitiminde Öğrencilerin Değerlendirilmesi”, Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara.
8. Tamer K.(1987). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*, Anadolu Üniversitesi AÖF Eğitim Ön Lisans Programı, Açık Öğretim Fak. Yayınları, No: 101, Eskişehir.
9. Hazar M.(1996). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*, Tutibay Yayınları, Ankara.

10. Arıcı H.(1998) *Okullarda Beden Eğitimi*, Yardımcı Ofset Yayıncılık, Ankara.
11. Yalçın H.F.(1995) *Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı*, Gürlar Ofset. Ankara.
12. Kale R., Erşen E.(2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
13. Paschen K.(1973). *Beitraege zur Sport Paedagogik- Ausgewaehlte Texte aus 25 jahren*, Verlag Karl Hofmann, Schorndorf bei Stuttgart.
14. Çöndü A.(2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*, Nobel Yayın Dağıtım.Ankara.
15. Gezgin M.F., Amman T.(1993). “Temel Eğitimde Yararlılık Açısından Spor Olgusu”, (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu), Manisa.
16. Mosston M., Ashwort S.(2000). *Beden Eğitimi Öğretimi*, (Çev : Eda Tüzemen), Bağırđan Yayınevi, Ankara.
17. Sevim S.(1995). *Antrenman Bilgisi*, Gazi-Büro Yayınları, Ankara.
18. Muratlı S.(1997). *Çocuk ve Spor*, Bağırđan Yayımevi, Ankara.
19. Nichols B.(1997). *Öğrenme ve Motor Öğrenme*, (Çev: Yeşim Bulca), Spor Ekin, C. 1, S. 1: 1301-4390,Ankara.
20. Özer D.S., Özer M.K.(2000). *Çocuklarda Motor Gelişim*, Kazancı Kitap Tic. A.Ş., İstanbul.
21. Gökmen H., Karagül T., Aşçı F.H.(1995). *Psikomotor Gelişim*.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Yayın No:139. Ankara.

22. Gökmen H.(1996). “Gençlerin Gelişmesinde Beden Eğitiminin Rolü”, (Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları), Ankara.
23. Martens R.(1978). *Joy and Sadness In Children's Sports*, Human Kinetics Publishers, Champaign, Illinois.
24. Walker H.J.(1993). *Youth Sports: Parental Concerns*, Physical Educator, Spring, s.105.(Alıntı: Gökmen H., Karagül T., Aşçı F.H.(1995). Psikomotor Gelişim. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları. Yayın No:139. Ankara.
25. Gallahue D.L.(1982). *Understanding Motor Development in Children*. New York John Wiley and Sons. (Alıntı: Gökmen H., Karagül T., Aşçı F.H.(1995). Psikomotor Gelişim. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yayınları. Yayın No:139. Ankara.
26. İnan M., Velioğlu C., Çağlak S.(1997). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Beden Eğitimi Derslerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”, (Gazi Üni. B.E.S.Y.O. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C. 11, S. 4: 1300-2805), Ankara.
27. Koç Ş., Çobanoğlu Y.(1994), “İlköğretimde Beden Eğitimi Dersinin Uygulanmasında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma”, (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E.B. Yayınları), Manisa.
28. Özmen Ö.(1999). *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*, Bağırhan Yayımevi, Ankara.

29. Yaylacı F.(1999). “İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Programı ve Uygulamaların Değerlendirilmesi”, (İnönü Üniversitesi, S.B.E. Yayınlanmamış Doktora Tezi), Malatya.
30. İnal A.N.(2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*, Nobel Yayın Dağıtım. Yayın No:563, Ankara.
31. Karaküçük S.(1999). *Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme*. Bağırhan Yayımevi. Ankara.
32. And M.(1976). *Osmanlı Tiyatrosu*, A.Ü. Yayını, Ankara.
33. Yörüköğlü A.(1980). *Çocuk Ruh Sağlığı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
34. Ocak Y.(2002). “Kreatin Yüklemesinin Elit Bayan Futbolcuların Sprint Performansına Etkisi” (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü), Ankara.
35. Büyükkaragöz S.S., Muştam.C., Yılmaz H. ve ark.(1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Mikro Yayınları, Konya.
36. Akgün N.(1986). *Egzersiz Fizyolojisi*, 2. Baskı, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir.
37. Hoofman M.E.(1999). *Spielpflege, die Sammlung*. Zeitschrift für Kultur und Erziehung, 9. Jahg. 3, Heft. (Alıntı: Özmen Ö.(1999). *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*, Bağırhan Yayımevi, Ankara.)
38. Bompa T.O.(1998). *Antrenman Kuramı ve Yöntemi*, (Çev: İlknur Keskin-A.Burcu Tuner), Bağırhan Yayımevi. Ankara.

39. Zorba E.(2001). *Fiziksel Uygunluk*, Gazi Kitapevi, Ankara.
40. Kreidler H.D.(1972). *Konditionsschulung Durch Spiele*, 2. Aufl., Verlag Karl Hofmann, Schorndorf.
41. Başaran M.(1982). *Oyunlarla Spora Hazırlık*, İstanbul.
42. Craft D.H.(1995). “ *Visual impairments and hearing losses*. “ *Adapted Physical Education and Sport* (Ed: J.P.Winnick). Human Kinetics Books Champaign, Illinois.
43. Kuter M., Öztürk F.(1999). *Antrenör ve Sporcu El Kitabı*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
44. Kirkendall R.D., Gruber J.J., Johnson R.E.(1987). “ *Measurement & Evaluation For Physical Educators*. “ Human Kinetics Publishers Inc. Champaign, 553 p., Illinois.
45. Coakley J.J.(1996). *Sport In Society, Issues and Controversies*, College Publishing, Santa Clara.
46. Connolly B.H., Michael B.T.(1986). “ Performance Retarded Children With and Without Down Syndrome, on the Bruininks Oseretsky Test of Motor Proficiency Physical therapy. “ Volume: 66, No: 3.
47. Graham G, Holt S. A., Parker H. M.(1987) *Children Moving*, Mayfield.
48. Milli Eğitim Bakanlığı (1994). *İlk-Orta Öğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Talimatı*, Ankara.

49. Dauer V.P., Pangrazi R.P.(1989). *Dynamic Physical Education For Elementary School Children*, Ninth Edition, Macmillan Publishing Company, New York.
50. <http://www.Rehberlik.hizmetleri.com/pdrhizmetleri.sitemynet.com/a10.html>, (26/01/2005)
51. Sel R. (1982). *Eğitsel Oyun*, 3. Baskı, Ankara.
52. Cömert S. (1996). *Oyun ve Ronklar*, İstanbul, 1983. (Alıntı:HAZAR,M., *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*, Tutibay Ltd. Şti., Ankara. s. 46)
53. Turgut M. F. (1988). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Saydam Yayınları.Ankara.
54. Yaman M., Mirici İ.H., Yaan T.(2001), “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ile Sınıf Öğretmeni Adayı Üniversite Öğrencilerinin Bazı Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması “ Spor Bilimleri Dergisi., Hacettepe Üni. Cilt:5, Sayı:1. Ankara.
55. Doğan E. (2000).”Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Afyon.
56. Çöker H.N. (1991)“Ankara İlkokullarında Beden Eğitimi Etkililiğinin Değerlendirilmesi”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Ankara.
57. Sönmez G.(1989), “İlkokullarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamaları ile İlgili Sorunlar”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü), Ankara.

58. Ross, J.G.,(1998), “Ulusal Çocuk ve Gençlik-Dinçlik Araştırması (NCYFS II)”, Çev.: Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. I, S. 4: 1301-4390.
59. Sezen, M.(1989), “İlkokul Dönemi Çocukların Temel Motorik Gelişmelerine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Etkisi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
60. Çön M. ve ark.(1997), “ Elit Düzeyde Spor Yapanların Spora Yönelmelerinde İlk ve Ortaöğretim Kurumlarının Etkisi Üzerine Bir Araştırma” Gazi Üni.,Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt II, Sayı 1, Ocak 1997, Ankara.
61. Boztepe,H.(1994), ”İlköğretim Çağındaki Çocukların Bedensel ve Sosyal Gelişmelerinde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi”, (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E. Yayınları, Manisa.

7. EKLER

EK 1. Anket Örneği:

Bu anketin amacı; İlköğretim I. Kademesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, Beden Eğitimi dersi kapsamındaki eğitsel oyun, öğretimi ve uygulamalarıyla ilgili görüş ve değerlendirmelerini araştırmaktır.

Anket, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm; sınıf öğretmenleriyle ilgili kişisel bilgileri içerir. İkinci bölüm ise; İlk öğretim I. Kademesinde Beden eğitimi derslerini de yürüten sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ile eğitsel oyun ve uygulamalarıyla ilgili görüşleri, problem algulamaları ve çözüm önerilerini belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. Lütfen soruları cevaplarken, görev yaptığınız okulda Beden Eğitimi derslerini dikkate alarak, sizin için en uygun durumu anlattığınızı hissettiğiniz cevabı işaretleyiniz. Araştırma sonuçları, bilimsel çalışmalarda kullanılacak ve Eğitim sistemimize katkıda bulunacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Okt. Yunus TORTOP
A.K.Ü Beden Eğitimi ve
Spor Yüksek Okulu

I. BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

1-Cinsiyetiniz:

Erkek Kadın

2-Yaşınız:.....

3-Medeni durumunuz.....

4-Meslekteki yılınız:.....

5-Öğrenim durumunuz:

- Öğretmen okulu
 Ön Lisans (İki Yıllık Eğitim Enstitüsü veya Eğitim Yük. Okulu)
 Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü
 Lisans (Dört Yıllık Eğitim Fakültesi veya Eğitim Yüksek Okulu)
 Diğer Fakülte veya Yüksek Okul mezunları. (sonradan formasyon dersleri alanlar)
 Diğer (yazınız).....

6-Mesleğe başlamadan önce veya sonra lisanslı sporcu olarak aktif spor yaptınız mı?

Evet Hayır

7-İzleyici olarak veya sağlık için sporla ilgileniyormusunuz ?

Evet Hayır

II. BÖLÜM

1- Beden eğitiminin amaçlarından bir tanesi de, genel eğitimin amaçlarına hareket yoluyla katkıda bulunmaktır.

Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum

2- İlköğretim I. Kademesinde beden eğitimi derslerine diğer dersler kadar önem verilip, amacına uygun olarak uygulanmaktadır.

Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum

- 3- İlköğretim I. Kademesinde beden eğitimi dersi saatleri, diğer derslerdeki açıkların kapatılabilmemesi içinde kullanılabilmektedir.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 4- Beden eğitimi derslerini severek işliyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 5- İlköğretim müfettişleri diğer derslerde olduğu gibi, beden eğitimi dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapmaktadırlar.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 6- İlköğretim I. Kademesinin tüm sınıflarında beden eğitimi derslerini branş öğretmeni yürütmelidir.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 7- Beden eğitimi ve eğitsel oyun üzerine teorik olarak kendimi yeterli buluyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 8- Beden eğitimi derslerinde uygulamada kendimi fiziksel olarak yeterli görmüyorum.(uygulamada)
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 9- İlköğretim I. kademesinde beden eğitimi dersi ve oyun öğretimine gerekli önemin verildiğine inanıyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 10- Özellikle İlköğretim I. kademesinde haftada 2 ders saati olan beden eğitiminin daha fazla olması gerektiğine inanıyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 11- Millî Eğitim Bakanlığınca, sınıf öğretmenlerine yönelik, beden eğitimi derslerinin yeni bilgilerle güncelleştirilmesi ve uygulamada pratiklik kazandırılması açısından seminerler düzenlemelidir.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 12- Oyunun çocuğun fizyolojik, psikolojik, sosyal ve zeka gelişimleri ile sağlık üzerine olan etkilerini iyi biliyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 13- Diğer derslerde öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığını hissedince, kısa bir süre değişik oyunlar oynattığım için, oyundan sonraki öğrenme sürecinin daha verimli geçtiğine inanıyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 14- Oyunlar sayesinde öğrencilerimin hataları, zayıf yanları, yetenekleri ve eğilimleri ile gerçek kişilik özelliklerini tespit edebiliyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 15- Temel eğitimin bütün dallarında, rahatlıkla eğitsel oyunları kullanabiliyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 16- Fiziksel engelli öğrencilerinde hareket ihtiyaçlarının olduğu bilinciyle, engellerini göz önünde bulundurarak oyun uygulamaları yaptırıyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 17- Oyunla eğitimi gerçekleştirebilmek için, yeterli seviyede bilgi ve beceri birikimine sahip olduğumu düşünüyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 18- Oyunlar sayesinde beden eğitimi ve spora yetenekli çocukların okul takımlarında faaliyet göstermelerini teşvik ediyorum.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 19- Oynanacak oyunların sürelerini öğrencilerin sınıf ve yaş seviyelerine göre, önceden mutlaka planlarım.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum
- 20- Oyunların sürelerini belirlerken, çocukların yorgunluk belirtisi göstermeleri benim için bir kriterdir.
( )Kesinlikle katılıyorum ( )Katılıyorum ( )Fikrim yok ( )Çok az katılıyorum ( )Kesinlikle katılmıyorum

- 21- Uygulamalarda hareketlerinin gösterilmesinde yetersiz kalıyorum.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 22- Beden eğitimi ve oyun uygulamasına yönelik, okulda beden eğitimi branş öğretmeni yoksa, sportif açıdan daha yetenekli olduğumu düşündüğüm sınıf öğretmeni arkadaşlarımdan yardım alıyorum.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 23- Oyunların uygulanmasında, kurallara uyulmasına kesinlikle dikkat ederim.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 24- Oynanan bir oyun sonrası başarısız olanları, başarılı olanlardan mutlaka ayırırım.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 25- Uygulamasını yaptırdığım oyun sonrasında, daha önceden hazırlamış olduğum planın amacına ulaşmış ulaşmadığımı her zaman yargılarımla.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 26- Beden eğitimi derslerinde malzeme, yer v.b. konularda idarenin desteğini sürekli görüyorum.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 27- Hava şartlarından dolayı, uygulamalı dersleri okul bahçesinde çok az yapabiliyorum.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 28- Beden eğitimi derslerini, hava şartları nasıl olursa olsun, çoğunlukla sınıfta yaparım.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 29- Fiziksel yetersizliklerden (spor saha, salon ve malzemeleri v.b.) dolayı eğitsel oyunlara yeteri kadar yer veremiyorum.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum
- 30- Oyun esnasında ve sonrasında çocukların hastalanmaları endişesiyle, oyunla eğitime fazla yer vermiyorum.
Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Fikrim yok Çok az katılıyorum Kesinlikle katılmıyorum